

CZECHOSLOVAK

ISSN 0618 - 9129 • REGISTERED BY AUSTRALIA POST - PUBLICATION NO. VBH 7732

Panorama

REVUE PRO ČECHY A SLOVÁKY

1988

BŘEZEN

\$1.90

3

TO BYL ZASE MĚSÍC UNOR

1. 2. - Tři čtvrtiny Australanů mají dojem, že v přistěhovalectví se příliš zvýhodňují lidé z Asie: většina chce referendum o tom, jak dál... Britům trhá uši byrokratický slang Evropského společenství: z mléka se staly "mammary secretions", z ryb "sea-water or freshwater animals" a tak dále...
2. 2. - Po osm let jistá dáma v amer. státě Illinois za asistence dětí měnila py ama a povlečení postele manželovi ve víře, že je těžce nemocen: nyní zjištěno, že byl již 8 let mrtev, paní je zdravotní sestra s diplomem, děti studují na univerzitě...
3. 2. - Svět v panice nad hlášením o další jaderné katastrofě v SSSR: pak zjištěno, že šlo jen o cvičnou poplašnou informaci, která se zatoulala... Amer. Sněmovna reprezentantů rozhoduje zastavit dodávky vojenského materiálu nikaragujským bojovníkům za svobodu...
4. 2. - Francie dodá moderní výzbroj Indonésii: Austrálie ovšem věří, že žádné nebezpečí nehrozí... Ostrávek Nauru, zbohatlý z ptačího trusu, naváže dipl. styky se SSSR: Moskva zaplavena dodávkou tuzexových hověnek.
5. 2. - Austral. podnikatelé ve snaze zalíbit se lidu platí na stavebách vystoupení striptérek, ba tu a tam i nějaký ten volný sex je za odměnu... Na amer. letišti pašerák drog vydává za svůj cizí kufr, aby se vyhnul zatčení: po otevření zjištěno, že i tenhle kufr je plný marihuány...
6. 2. - Šokující porážka austral vlády v doplňovacích volbách v Adelaide... V Emmetsburgu, USA, voliči testují popularitu politiků tím, že při vyslovení jména svého favorita zatahnou za splachovacího a co takhle rovnou spláchnout politika...
7. 2. - V Záp. Berlíně první světový ples prostitutek, pro zájemce "mimo byznys" vstupenky za 80 dolarů: nefiká se ovšem, co zahrnuto v ceně...
8. 2. - Z funkce odstupuje austral. ministr přistěhovalectví M. Young... Nedobrá závěr mezinárodní komise o rakouském prezidentovi Waldheimovi: o nacistických zvěrstvech přinejmenším věděl /bliže viz dnešní "Dopis z Vídne" J. Liona/...
9. 2. - Gorbačov slibuje začít s odsunem sov. vojsk z Afgánistánu letos v květnu...
10. 2. - Na aukci věcí, zapomenutých ve vlaku, v Melbourne vydražena rakev... Britský tiskový magnát R. Maxwell, původem z Československa, projevuje zájem o koupi melbournského deníku The Age...
11. 2. - Kom. Čína v 90. letech objemem nár. důchodu předčí SSSR...
12. 2. - Zjištěno, že austral. senátor Wood v době svého zvolení vůbec nebyl australským občanem: co s tím, vláda běduje, nová volba by vyšla na osm milionů... Vězeňská oddělení psychiatrických "léčeben" v SSSR z pravomoci ministerstva vnitra převedena na zdravotnictví: jaká novinka, že blázeňec má být nemocnice...
13. 2. - Slovný mistr sebeobrany šokuje svou radou australské publikum: zdravou kůži nejlépe uchováte tím, že včas utečete...
14. 2. - Australská miniarmáda prý zmírání nudou: opozice navrhuje ji léčit prací, s tím ale určitě neuspěje...
15. 2. - Mozky moudrých lidí spotřebují méně energie než mozky, hm, nás ostatních, zjišťuje australská vě-

da: s jakou spotřebou mozkové energie...?

16. 2. - Nový šéf austr. federální policie: smrt teroristům, když to jinak nejde...
17. 2. - Australským dělníkům, pracujícím na 12hodinových směnách s vidinou delšího víkendu prý lépe pracují střeva než těm, co dělají jen 8 hodin: kdo to má taky 12 hodin držet...
18. 2. - Tajské letectvo chváleno za zničující nálet: než ovšem zjištěno že bombardovalo vlastní armádu...
19. 2. - Na 150 nabídek k sňatku pro jihoafrického plavce, který chce na OH reprezentovat Austrálii a tedy se tu rychle musí oženit: ale já se ženit nechci, přechá vyděšeně...
20. 2. - Estonský tisk varuje před možnými vážnými nepokoji při 70. výročí vyhlášení samostatné republiky.
21. 2. - V brisbanském kostele zádušní mše za 24letého muže dva dny poté, co se tam ženil: usmrčen střepinou z ohňostroje na vlastní svatbě... Moskevské banky lákají občany, aby si půjčovali peníze na stavbu vlastních domků a pomohli tak řešit trvalou bytovou krizi...
22. 2. - Australané, kteří před časem přežili potopení sovětské lodi Michail Lermontov, žalují u soudu novozélandského lodivoda o 123 tisíc dolarů... Komso-molskaja pravda píše, že umírající Stalin po záchvatu mrtvice ležel 4 hodiny na zemi bez pomoci, protože vyděšené strážce se neodvážily porušit přísný zákaz vstupu do ložnice, který sám kdysi vydal; naštěstí, co kdyby ho jinak třeba ještě vzkřísili...
23. 2. - Desetičlenná delegace austral. domorodců prý brzy navštíví Kádafiho... Amer. TV kazatel J. Swaggart donucen zmizet z byznysu ŽUS 150 mil. ročně, když usvědčen z celoživotní záliby v pornografii a styků s prostitutkou v motelu: proslulý krutými útoky proti těm, kdo podle něho zhřešili...
24. 2. - Propuštěný vrah probodán synem své oběti. na chodbě TV stanice 7 v Melbourne, kde čekal na natáčení pořadu o svém případu... SSSR prý uvolní přísnou kontrolu tištěného slova, takže své práce budou zájemci moci vydávat vlastním nákladem: šance asi nejen pro grafomany, ale kdoví, jak to všechno bude...
25. 2. - B. Burke, premiér státu Západní Austrálie, skládá funkci přesně po pěti letech, jak kdysi slíbil: zpátky do politiky ho prý nikdo nedostane... ČTK sděluje, že SSSR začal demontáž raket SS-12 krátkého doletu - a zastaralých - ze základny u hranic na Moravě...
26. 2. - Ministerský předseda B. Hawke se dostává do dějin, když při golfu dosahuje snu všech hráčů hole-in-one, jamky na jeden úder...
27. 2. - Zjištěno, že gangy padělatelů kožesin kradou australské domácí kočky, jejichž kožesiny se prodávají v zámoří po úpravě za podstatně dražší materiál... SSSR nasazuje tanky proti demonstrantům v pohraničí Azerbajdžánu, kde arménské obyvatelstvo požaduje připojení oblastí k Arménii...
28. 2. - Stávka v dodávkách pohonných hmot otravuje život pro změnu v NSW... Australská kontrašpionáž verbuie novou krv mohutnými novinovými inzertaty: máte-li zájem, pište na GPO Box 2177, Canberra 2601...
29. 2. - A hele, den navíc: díky, ó, díky Tobě, dobrý a mocný Miško Gorbačev...

**...a to zas bude příští měsíc,
určitě!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

Jmenuje se Eddie Edwards a na ZOH v Calgary reprezentoval Británii ve skoku na lyžích. A reprezentoval ji tak špatně, že hůř už ani nemohl: zoufale poslední a součet jeho obou pokusů na 70 m místku dal menší počet metrů, než kolik kterýkoliv jiný závodník zaznamenal v jediném skoku.

Se svou obstarožní výstrojí a výzbrojí Eddie šokoval rozhodčí i ostatní účastníky: nikdo by

ÚVODNÍK který není úvodníkem

do té doby nevěřil, že s něčím podobným se dá ještě skákat. Jak vidět, dalo, byť míserně: Eddie se po doskoku netajil štěstím, že pád z místku - protože skok to nebyl - se zdravotou kuřít přežil: "Když mě nahoře brala televize, chtěl jsem zamávat rodičům v Anglii. Ale bál jsem se hnout rukou, abych nesletěl," bezelstně přiznal a současně tím řekl, jaké jsou asi jeho hranice.

Neuměl. Nevěděl, co je to pořádný trénink. Nikdy neslyšel o vyladování formy, psychologii skokana, mordině-volních vlastnostech a podobných řečnických sračkách, co se teď vedou kolem sportu. A přesto se nikdo neodvážil, aby mu řekl - srabe.

Protože ten brejlatý Eddie je snad všechno jiné, jen ne srab. Skutečným hrdinou calgarské olympiády nebyl žádný ruský hokejista, uavený robot, který už ani neprojevuje lidskou radost, když dá gól; et-tíme, že i ta jeho "radost" je nacvičená, a máme pravdu. Nebyl to žádný krasobruslař, jemuž rodiče obětovali dětství, když skoro od plenek musel na ledě trávit nekonečné hodiny. Nebyl to žádný rychlobruslař se stejnými koně z pivovaru; žádný běžec na lyžích se strhanými rysy; žádný sáňkař, žádný kdovídko.

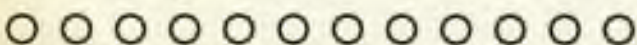
Byl to Eddie: a svět, kupodivu, to ocenil. Prý se netrhly dveře se žádostí o autogram, prý musel britský tým zaměstnat dva lidi jen tím, aby vyřizovali obdivné dopisy. Protože každý, kdo někdy potají vylezl na skokanský mistek a podíval se dolů, pochopil.

Co je sport? Ale ne, nechme toho... Spíš si řekněme, co není sport: tedy rozhodně sport není, když z člověka se stane třeba užasně výkonný, ale v nitru otrávený stroj. Proč tolik sportovců přestane, jako když utne? Proč tolik z nich ady nechce o ničem ani slyšet?

Sport - v tom starém anglickém pojetí - znamenal mnohem víc vztah k životu, než tupou honbu za vteřinou, za desetinou, za setinou a už i za tisícinou vteřiny. Sportovec se řeklo s úctou i o pánovi s bříškem, který nějak přirozeně dovedl jít přes svůj limit, byl to zkrátka frajer. Sportovec byl ten vyschlý gentleman z verneovky, který řekl, že objede zeměkouli za 80 dnů; byli to báječní muži na létajících strojích; byl to docela určitě skotský duďák, který šel v čele pluku do bitevních výprav; byl to - a proč ne - i ten náš chudák od kanónu Jabůrek.

Sportovec nepřestal být sportovcem, pověsil-li tretry na hřebík: znamenalo to mít posedlost, svůj styl. A proto Eddie Edwards vyhrál olympiádu, bez medaile, s tělem bolavým od modřin.

A už teď víme, že se neztratí.

Snímek na obálce Pavel ŠINDELAR.

Z OBSAHU • Z OBSAHU

PANORÁMA č. 3, ročník III, březen 1988

To byl zase měsíc únor.....	2
Úvodník, který není úvodníkem.....	3
J. Kovářiček: Kulturní Zapadákov?.....	4
Paní, nesu Vám psaní.....	6
J. Špiegl: Jeden den.....	7
Jen moře neumírá.....	8
...ale Stratos poletí!!!.....	8
J. Sýkora: Moje dobrá stránka.....	9
V. Kříž: Byl jsem konzulem Hutt River.....	10
E. Límanová: Midorii.....	12
P. Chudožilov: Ůda na vykořisťování.....	14
V. N. Duben: Záhadný Rakušan dr. P. Rosbaud.....	15
Tak to vidí Jára Kohout.....	16
Buštelegraf: Zuby, zuby.....	17
M. Ondrášek: Procházka k útesu.....	18
K. Kornell: Umění možného a mouchy.....	19
J. Lion: Jednou přišel dopis z Vídně.....	20
O knihách nových i jiných.....	21
Na ABC FM.....	21
PŘEDPLAT NĚ LÍSTEK.....	21
Na SBS IV.....	22
Kultura.....	22
Sport.....	23
U nás v.....	23
Hledám se.....	23
Máte slovo.....	23

STALO SE (NESTALO SE) • kolem PANORÁMY • • •

Dr. Miloš Ondrášek vyzazil sólo na několikadenní pěší túru po hřebeni viktoriánských alp: jde o první etapu jeho plánu, podle něhož celkem ujede asi 900 kilometrů. +++ V krásně vypraveném sborníku Symphony Australia na str. 57 najdeme barevnou fotografii Jaroslava Kovářička, hudebního redaktora, režiséra a komentátora rozhlasové stanice ABC a stálého spolupracovníka Panorámy. Na snímku hraje na klavíru zn. Steinbach, přičemž na klaviatuře sedí kotě. +++ Do nového roku s novou cenou za tisk Panorámy: zcela správně tušíte, že tiskárna nám cenu nesnížila, ale právě naopak - tisk nás nyní stojí už asi o 40 procent víc, než když jsme před necelými 2 roky začínali.

PANORÁMA

CZECHOSLOVAK PANORAMA
ČESKOSLOVENSKA PANORÁMA

• A REVUE FOR CZECHS AND SLOVAKS •
• REVUE PRO ČECHY A SLOVÁKY •

35 Massey Street, Doncaster, Vic.3108, Australia
Tel.: (03) 848 9802

Vydavatel Czechoslovak Panorama • Redaktor Jiří Hodač
• Tisk Newsprinters Pty Ltd •

Řídí redakční rada. Podepsané materiály - i značkou či pseudonymem - vyjadřují názory autorů, které se mohou i zásadně lišit od názoru redakce.

Obsah inzerce odpovídá poskytnutým údajům. Informace o předplatném na str. 21.

Uzávěrka pro externí materiály vždy 20. dne v měsíci. Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

Kulturní Zapadākov?

Máme tu březem a v Adelaidě probíhá další "Festival umění" významná událost australského kulturního života. A ta je i podnětem k zamyšlení nad kulturou pátého kontinentu.

Vzpomínám, jak po příjezdu do Austrálie jsem slyšel z úst mnoha krajanů: "Není tu kultura!" To mne trochu polekalo, i když jsem věděl, že Austrálie není kulturním centrem světa. Záhy jsem však vypožoroval, že kulturních podniků, jako večery poezie apod., se účastní jen hrstka krajanů, zatímco návštěvnosti mnohonásobně větší se těší krajanští tanečnice. Z toho lze snadno usoudit, že pro většinu našich krajanů kultura rovná se vepřo-knedlo-zelo, pivo a lidovky. V tomto směru je Austrálie vskutku zemí značně nekulturní, až na to pivo.

ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?
ZAPLACENO?

Co je na světě snazší než vyvozování mylných závěrů? O kulturnosti či nekulturnosti Austrálie se dá diskutovat do omrzení a snadno lze předložit důkazy pro i proti. A co to vlastně je ta "kultura"? Slovník spisovné češtiny /Academia, Praha 1978/nás poučuje: kultura 1.soubor výsledků tělesné a duševní činnosti utvářející lidskou společnost, civilizace... dále pak: soubor výsledků lidské společnosti v oblasti vědy, umění a společ. života. Formulovat přesnou definici je velmi nesnadné, dohodneme se tedy na tom, že kultura je to, co činí život lidský vznešenějším než život hovádek. Umění je pak jedním z nejvýraznějších projevů kultury.

Z hlediska evropské kultury je Austrálie velmi mladou zemí. Civilizace australských domorodců patří sice k nejstarším na světě, Evropanům se však jeví tak cizí, že ji šmehem považují za primitivní.

Našinec upozoruje Austrálii ze svého zorného úhlu, tedy z hlediska evropské kulturní tradice. Jak však hodnotit? Jednou z hodnotících metod, používaných hojně v dějepisectví a jazykozpytu, je komparastika. Cíli metoda srovnávací.

Ani my se neubráníme často srovnávání Austrálie s rodnou zemí. Na první pohled se bude Austrálie jevit zemi zaostalou. Slyšíme: těch koncertů, divadel, výstav v Československu! Kultura bydlení, vkusné oblékání, hezký nábytek, hledejte něco takového v Austrálii! Obchody jsou přecpány kýchem, věci elegantní dají se sice sehnat, za ceny však nehorázné. Milionová Praha má -pokud vím - pět profesionálních symfonických orchestrů, třímilionové město Sydney pouze orchestry dva. O zaostalosti Austrálie svědčí třeba i to, že televize zde začala vysílat později než v ČSR, v roce 1956, na barevné vysílání přešla až v roce 1975. Také hudební vysílání na UKV ve stereu začalo v Austrálii teprve v roce 1976. Čs. firma Supraphon vydává již moderní zvukové nahrávky na kompaktních discích, zatímco Austrálie nemá ani gramofonovou společnost srovnatelnou se Supraphonem. Podobných úvah v neprospech Austrálie se dá uvést mnoho. Ale naopak - na nedostatek koncertů si nemůže stěžovat obyvatel žádného velkého města v Austrálii. Vedle mnoha talentovaných místních hudebníků lze tu slyšet i umělce světově proslulé. Např. letos vystupoval v Austrálii Chicagský symfonický orchestr pod taktovkou Georga Soltiho, hrát zde budou také členové vynikajícího amerického smyčcového kvarteta Kronos, rovněž znamenitý Chilingirian kvartet, Pierre Boulez se svým skvělým Ensemble Intercontemporain, duo velmi talentovaných pianistek Katia a Marielle Labegue, pianista Andreas Schiff a velký ruský cellista Mstislav Rostropovič.

Australské prodejny gramofonových desek nabízejí zákazníkům tak široký výběr nahrávek, o jakém by se český milovník hudby ani neodvážil snít. Stejně tak australská knihkupectví předčí svou nabídkou mnohonásobně české prodejny knih. A co děležitějšího: zde se nešetrují knihy z politických důvodů, neexistuje

tu seznam zakázaných knih od autorů vládě nelíbých. A co vůbec nejdůležitějšího : v Austrálii nejsou umělci posíláni do vězení za své názory. Kdyby nic jiného, tak právě tento poslední bod svědčí o tom, že se současné Československo nemůže řadit mezi kulturní státy - i kdyby Praha měla symfonických orchestrů dvacet.

Nejen mnozí evropští přistěhovalci, ale i sami Australané podceňují často svoji zemi. Stále ještě převládá představa, že je to země především sportovní, kulturně však nerozvinutá. Jenže pravý opak se zdá být nyní pravdou. Australští sportovci zdaleka nevozí z velkých světových mistrovství tolik zlatých medailí, jako třeba sportovci východoněmečtí. Symbolickou budovou Austrálie není kriketový stadion, nýbrž smělá stavba Sydneyjské opery. Koncert Sydneyjského symfonického orchestru koncem ledna v parku Domain navštívilo více jak 120 tisíc posluchačů, to je téměř neuvěřitelné číslo, tolik lidí se tu nepodařilo ještě nikdy dostat na koncert komerční rock-and-rollové hudby.

Zajisté i zde můžeme kolem sebe pozorovat spoustu kýče a nevkusů, tak jako v jiných zemích. Na kých jsou mistři nejen Američané, ale i mnozí Evropané včetně Němců. V Československu je rozšířeno cosi ještě dábelstějšího než kýč, totiž socialistický realismus. I Austrálie si vyvinula autentické ošklivosti - např. ploty z vlnitého plechu, příšernou architekturu laciných bytovek, fádni předměstí, adelaidské železobetonové sloupce atd. S úděsem občas pozoruji výstavně nové domy, hlásající světu, že jejich majitel k velkým penězům přišel, aniž by jeho osobnost byla poznamenána dotekem kultury. V systému volného podnikání je k mání všelico: tedy i nevkus.

Bývaly časy, že jsem vás takhle vidával postávat před knihkupectvím...

Až dosud jsem mluvil o kultuře spíše jen jako o objektu spotřebním. O umění interpretačním, kterého je zde vsutku dobrý výběr. Jak je to však se soudobým uměním tvůrčím? Každá doba má své umění, v kterém se zrcadlí. Mluví o umění, které se široce prolínalo společností. Ždá se, že naše technologická a konzumní společnost nemá své umění, má pouze zábavu. Soudobé tvůrčí umění je pozorně sledováno jen nepatrnou hrstkou současníků. Více než kdy jindy je umělecké dílo především tržním zbožím. Nejen v Austrálii, ale i v celém západním světě. Nejhrůznějším důkazem je televize, z jejichž pořadů můžeme usuzovat, jak děsivě falešnou představu si vytváří společnost sama o sobě. Následky vlivu televize se teprve začínají společensky projevovat, o jejím negativním působení na lidské podvědomí není však pochyb. Působnost masových sdělovacích prostředků začíná se promítat do většiny sfér společenského života, mají vliv i na fungování demokracie, když si politikové před volbami kupují čas v televizních reklamách.

Soudobá hudba se rovněž stala předmětem dravého trhu. Potřebám zisku byla obětována celá generace mládeže, které následkem příliš hlasité komerční hudby utrpěla vážné poškození sluchových orgánů. Tyto nenapravitelné následky začínají se teprve nyní projevovat u třicátníků. Velkým otázníkem zůstává poslání soudobé kultury, má-li vůbec jaké kromě vydělávání peněz. Toto jsou ale všeobecné problémy; nikoli ryze australské. Ostatně zůstává výhodou demokratických systémů, že své civilizační problémy násilně neskrývají, svojí otevřeností ale vytvářejí předpoklady k jejich řešení.

Leckomu může se občas zastesknout po starobylé a kulturní Evropě, to je pochopitelné. Netřeba však kvůli tomu znevažovat Austrálii. Jsou i jiná měřítko kulturnosti než je umění: třeba způsob, jak se k sobě chovají lidé, hygiena, čistota prostředí a úpravnost parků. V neposlední řadě pak i úroveň veřejných záchodů. Je projevem kulturnosti i to, že zde jsou záchody zpravidla čisté a toaletní papír lidé nekradou. V životě každého jedince jsou chvíle, kdy je mu čistého záchodu víc zapotřebí, než toho nejlepššího filharmonického orchestru.

PRACUJTE S BARVAMI

NATĚROVÉ HMOTY NABÍZEJÍ SPECIALIZOVANÉ PRODEJNY

THE PAINT SPOT

STORES

BENTLEIGH

378 CENTRE ROAD

PH. (03) 557-4109

4 LITRES \$ 23.90

FITZROY
166 Gertrude St.

FOOTSCRAY
27 Paisley St.

SPRINGVALE
353 Springvale Rd.

WINDSOR
30 Chapel St.

Paní, nesu Vám psaní...

DOPIS DO KANADY:

Pan
dr. Josef Škvorecký,
Kanada.

1. ledna 1988

Vážený pane doktore,

ve svém příspěvku pro časopis Západ z prosince 1987 hovoříte mj. o tom, že "na šíření jobovek se bohužel někdy podílejí i některé exilové časopisy", čehož - podle Vás - je příkladem "australský žurnál". Uvádíte, že redaktor /"který byl přece už v Československu profesionální novinář..."/ zveřejnil "nekrolog na naše nakladatelství", v němž kromě jiného "litoval, že tak zasloužilý podnik, jako jsou Sixty-Eight Publishers, Corp., vzal za své" atd. atd. Dovolují si Vás zdvořile upozornit, že v této věci jsme si již dříve vyměnili dopisy a mohu pouze opakovat, že Vaše tvrzení neodpovídá skutečnosti, neboť "australský žurnál" Panoráma nikdy neuveřejnil žádný materiál, v němž by bylo byt jen naznačeno, že Vaše nakladatelská firma má nějaké vážné problémy, natož že zaniká. Máte-li důkaz o opaku, budeme Vám vděční, předložíte-li nám jej. Jak jsem Vám již dříve písemně objasnil, k Vašemu omylu došlo přehlédnutím výrazného upozornění v č. 2 Panorámy z roku 1987, v němž se /ve vztahu k materiálu z téhož čísla/ doslova říkalo: "V našem úvodníku na str. 3 se nejedná o Škvoreckých 68 Publishers z Toronta, ale jiné exilové nakladatelství..." Nemohlo tedy dojít k nedorozumění a s uspokojením konstatujeme, že nikdo - kromě Vás, samozřejmě - onen komentář, vztahující se k osudu evropské nakladatelské firmy, nespojil s existencí či neexistencí Vaší firmy. Je pravdou, že v oné době kolovaly o 68 Publishers různé pověsti, Panoráma s nimi ovšem neměla nic společného: zařazením zvláštního upozornění jsme se od takových jobovek /jak Vy říkáte/ distancovali víc než dostatečně.

OPTICKÝ ZÁVOD

L&G PERGL

220 Lygon St., Carlton,
Victoria

Tel.: /03/ 663-6242

Slevy čtenářům Panorámy!

PANORÁMA V PRODEJI:

Nemůžete-li využít nesporných výhod předplatného, je pro Vás Panoráma připravena v následujících prodejních novin:

- MELBOURNE - prodejna tisku v Ackland St.,
St. Kilda, nedaleko rohu Barkly St.
- SYDNEY - Bondi Beach Newsagency,
134 Campbell's Pde., Bondi Beach
- Porter Newsagency,
203a Castlereagh St., Sydney

Bohužel nemohu souhlasit ani s Vaším dalším tvrzením o tom, jak Panoráma prý australským čtenářům zamlčuje možnost objednat si knihy 68 Publishers. Prolistujete-li pečlivě 12 čísel Panorámy z roku 1987, zjistíte, že jsme mj. recenzovali 7 knih z produkce 68 Publishers, a to vždy s uvedením nakladatele, obvykle i ceny, že jsme otiskli 2 ukázky z torontských publikací /Hrabal, Ulč/, že jsme Vaší firmě zdarma uveřejnili zvláštní inzerát a v průběhu roku celkem čtyřikrát zopakovali plnou adresu 68 Publishers, aby Vám lidé z Austrálie mohli psát přímo. Zvláštní poznámkou jsme informovali o celém edičním plánu Vaší firmy: doporučili jsme čtenářům Panorámy, aby si objednali přímo v Torontu všech 24 knih, protože "jedna bude lepší než druhá". Je to málo? Jistě bychom mohli o činnosti 68 Publishers, kterou soustavně vysoce oceňujeme, psát aktuálnější a podrobnější, ovšem k tomu by bylo potřeba, aby Vaše firma o takovou bezplatnou propagaci projevila zájem tím, že by nám občasně poslala nějaký recenzní výtisk či ukázku z připravovaných knih, což se bohužel zatím neděje.

Vážený pane doktore, doufám, že ono absurdní nedorozumění je tímto definitivně zlikvidováno a že "jobovka", týkající se údajných zločinů "australského žurnálu", bude putovat tam, kam jediné patří.

Se srdečným pozdravem a v naději na dobrou spolupráci v roce 1988

Jiří Hodač,
redaktor Panorámy.

DOPIS DO AUSTRALIE:

21. ledna 1988

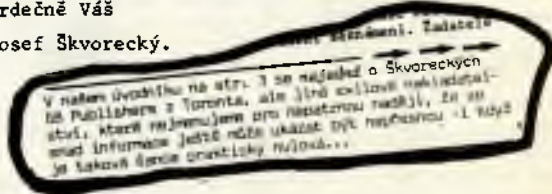
Milý pane Hodač,

díky za dopis z 1. ledna. Podívejte, tu poznámku ve frankenském projevu jsem napsal na základě výstřižků, které mi poslali moji nebo Vaši přátelé nebo "přátelé". Číslo, v němž úvodník vyšel, jsem neměl, protože Panorámu nedostávám. Nevím proto taky, že jste recenzovali naše knihy, četl jsem pouze č. 9/1987, které mi taky někdo poslal, kde byla stížnost, že se Vám nepodařilo navázat s námi spojení, a že se několik čtenářů dotazuje, kde naše knihy koupit. Takle stížnost nebyla doprovázena naší adresou.

Buďte tak hodný a pošlete mi číslo, kde byl onen úvodník, všechno si přečtu a pak věc uvedu na správnou míru, O.K.?

Srdečně Váš

Josef Škvorecký.

Upozornění, které doprovázelo náš úvodník v č.2/87.

Dr. Škvoreckému děkujeme za vysvětlení mechanismu v pozadí. Čtenářům pak za trpělivost, že dočetli až sem: chtějí-li, mohou si souvislost odvodit sami. Ale pojďte si už číst o něčem víc zajímavém.

Jeden den...

Jsem na samém začátku cest křížujících emigraci: do písmene bezdomovec. Pouze záznam v paměti: krajina, přátelé, pocity. Úředně: odnikud.

Pročítám exilové noviny v řeči, kterou jsem dosud mluvil, a nemohu uvěřit. Čtu, jak je neúnosné, že v Chartě 77 jsou bývalí komunisté, co že je to tedy za nedůvěryhodný spolek. Šok - všechno je zase zpátky.

Znal jsem zblízka jen jediného Ládu. Ano, Ladislava Lise, který je už dvacet let mezi prvními na nejčernější listině. Několikrát vazba, vězení a znovu vězení, ochranný dohled. A zase znovu hlavou proti zdi, nenapravitelný "křemínek". Paličatý dobrák a čistým, až příliš čistým pohledem, maličko přes šedesát. Chronické potíže s dýcháním. Maličký důchod - spíš na pomalé umírání než k obživě.

Chalupa na samotě pod horami. Domáciho zvířectva nepočítaně, od koťat přes králíky a ovce až po tři osly a oslátko. Od králíků nahoru má každý své jméno; snad i v řeči zvířat zazní ten František z Assisi. Když jsem Ladislava Lise poprvé uviděl v dálce na mezi se zvířaty, myslel jsem, že Bohuslav Rejnek neumřel a že jsem v Petrkově. A právě jeho zvěčinec byl vítanou záminkou pro trestní stíhání: prý polní pynch. Ale on lpí na všem dál jako nomád.

Majitelé mezi pod tlakem policie mu vypovídají propachtování k sečení trávy. Nikdo ty meze předtím nesekl a nikdo je ani teď sekat nebude. Nechají je radši zpustnout. A ze zahrádky před chalupou, uprostřed studna, náhle zbývá jen úzký chodník kolem domu: byla soudně odebrána, prý pro plánované zalesnění. Nikdy tam les nebyl, nenajdete po něm stopy ani na mapách z c.k. Rakouska, a taky tam ani v budoucnu žádný les nebude. Ale o to přece vůbec nejde: mocní použijí všeho, jen aby způsobili bolest. A už se rodí i nápad vyvlastnit chalupu, pod rouškou zřízení klubovny pro ochranáře přírody. Dobré je cokoli, co ztrpčí život Ladislava Lise. Třeba pak konečně vzdá svůj boj. A třeba pak konečně odejde do emigrace.

Tzv. ochranný dohled, původně určený pro zločince nejtěžšího kalibru /jde o kontrolu způsobu života odsouzeného po odpykání trestu odnětí svobody, kterou po dobu, určenou soudem, vykonává policie - pozn. redakce/, je teď specialitou pro politické. Tři roky ochranného dohledu. Tři roky se Ladislav Lis denně musel hlásit na oddělení VB v určenou hodinu, přesně! Tři roky mu směli vpadnout do příbytku v kteroukoli denní či noční hodinu, aby zkontrolovali, zda je

přítomen. Zpočátku to snášel uprostřed své rodiny v Praze, ale atmosféra stálých policejních "návštěv" byla pro rodinu neúnosná. Odstěhoval se tedy na chalupu, kde žije se svou sestrou.

Ochranný dohled. Stačí se třikrát "zpozdit" při hlášení nebo nebýt "zastižen" doma - a jde se znovu do vězení pro "maření výkonu ochranného dohledu". Pohráli si tak i s Ladislavem Lisem. I když na oddělení VB přišel o čtvrt hodiny dřív, nechali ho úmyslně čekat přes určenou hodinu: a hned z toho byla bloková pokuta a zdvižený prst - "Už můžete jen dvakrát, pane Lis!". Nebo - "Byli jsme u vás na kontrole a nebyl jste přítomen, pane Lis. Zvonili jsme." Kdo to dokáže?

Když chce navštívit svou rodinu v Praze, musí podat písemnou žádost, které je možné vyhovět stejně jako nevyhovět. Ale i když mu to dovolí, musí se v Praze na policii hlásit za přesně stejných podmínek.

Odposlech v domě. A sledování, stále sledování, a to nejen od příslušníků. Každého, kdo ho přijde navštívit, zkontrolují, pokud nedopadne hůř. Po dlouhou dobu na vedlejších pozemcích měli cosi na práci "zeměměřiči" s fotoaparáty a volou.

A tak každé ráno zapřáhnout osly do káry a na travu pro zvířata. Celou dobu pečlivě hlídat, aby se náhodou nepásli na cizím. Jen maličko stačí na polní pynch, kdosi v dálce stiskne spoušť fotoaparátu a je to důkaz.

Po obědě převléknout, aby nemohl být obviněn, že pracovním oděvem zesměšňuje orgány, vzít ruksak a šlapat dva kilometry na zastávku autobusu. Za každého počasí. Dostavit se k hlášení /"glasnost" tomu říkal Ladislav Lis/, vyslechnout několik nejapností. Nakoupit to nejnutnější pro příští den - a zpátky.

Sestra je zatím strážným andělem domu. Aby za dvě hodiny každodenní nepřítomnosti neprošťovali dům nebo něco nepatřičného nepřinesli, co by potom jakoby mohli nalézt. Když se vrátí z policie, nezbyvá mu než čekat. Celý večer a celou noc. Spát se dá jen napůl. Slyšet hlasy, zvonek, psy. Nic nezanedbat, nemařit úřední dohled, nepustit vodu na jejich mlýn.

Díky Bohu, má to za sebou. Ale co si ti mocní na něho vymyslí nyní?

Pokračování na další straně

PŘEDPLATNÉ ZAPLACENO...?

ČISTĚNÍ

STEAM VACUUM CLEANING
koberečů, sedacích souprav a interiéru
automobilů

Petr BERAN

Telefon /03/ 531-8735

Pro Čechoslováky se slevou!

ČESKÉ REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ

Malvern Continental Butchers

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
a všech druhů masa!

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervačních přísad a barviv!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-9990

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další
zaměstnanci.

A tak tady teď čtu o tom, jak je neúnosné, že v Chartě 77 jsou bývalí.... Obdobné hlasy kdysi nedávno taky říkaly: "Ale Židé si za to mohou přece sami. Ukřižovali Krista."

Komu to pomůže? V emigraci takové pomoci není nikomu třeba. A tam? Ano, tam to někomu doopravdy pomůže - policii k podlamování lidí. Tak vidíte, ani v emigraci nejsou Charty 77 nakloněni... Semínka vzájemné nedůvěry jsou chytlivá. V Čechách dvojnásobně.

Snad chceš vyhubit zlou nemoc i s postiženými. Ukázat, jak perfektně to máš v hlavě srovnané a že se nenecháš napálit nějakou Chartou. Jistě, udělal bys to všechno úplně jinak, radikálněji. Ale jsi tady venku a nemáš tu pravou možnost... ZKUS TEDY VRÁTIT SE, UKÁZAT, CO DOVEDEŠ, zorganizuj tam tu správnou opozici! Že si napřed něco odsedíš? Oni tam si to už dávno odseděli!

Náš krajan Milan N. 39, počítačový expert, byl odsouzen v Sydney k 18 letům odnětí svobody pro kuriózní pokus vraždy. Podle zjištění soudu se Milan N. pokusil zavraždit bohatou příbuznou své manželky tím, že jí poslal otrávenou bonboniéro. Vražednou zásilku měl anonymně odeslat prostředník, který místo toho ale krabici otevřel a s dalšími lidmi čokoládu ochutnal: jen se štěstím se podařilo jejich životy zachránit. Milan N. byl již dříve v Jižní Africe odsouzen za vraždu milence své ženy a je tedy záhadou, jak australské přistěhovalecké úřady prověřují charakter žadatelů, když byl bez problémů přijat a později stejně snadno dostal australské občanství.

+++ Kritické prohlášení o zoufalé situaci katolické církve v Československu - tzv. "31 bodů" - podepsalo už více než 300,000 čs. občanů. S textem souhlasí i studenti litoměřického bohosloveckého semináře, kteří mimo jiné uvádějí, že kandidáti studia jsou vystavěni nátlaku policie a nuceni ke spolupráci s StB. Fakultu vede děkan F. Vymětal, poslanec čs. parlamentu a předseda kolaborantské organizace katolických duchovních Pacem in terris. A podle toho to na škole taky vypadá. Vyučující, dosazovaní státem, mají často nízkou úroveň a lecky není ani jisté, zda vůbec jsou věřící. Nedávno se studenti bohoslovecké fakulty museli zúčastnit oslav 40. výročí komunistického převratu - na protest proti tomu jeden z bohoslovců odešel ze školy.

Obdarujte příbuzné a známé, své děti i sebe!

Michael Cigler

The CZECHS in Australia

Jedinečná, bohatě ilustrovaná publikace o tom, jak Češi "objevili" a "dobyli" Austrálii, co znamenali a znamenají pro nejmladší kontinent!

Cena /včetně poštovného/.....\$ 16 v Austrálii
záměří \$US 11

Objednávky spolu se šekem zašlete do redakce Panoramy - a publikaci o Čechách v Austrálii obdržíte obratem!

Nikdy jsem nekoketoval s komunismem a odešel jsem ze strachu. Nemám chuť platit vězením za své smýšlení, asi bych nevydržel. Nechci obětovat svoje děti.

Nejsem majitelem té jediné, absolutní pravdy. Nemám právo dělat chytrého. Když však čtu ty strašné řádky, mám před očima Ladislava Lise. A začínám se znovu bát, příteli, který jsi bez vady... Prosím Tě, za ty tam Tě prosím, nemůžeš-li pomoci, aspoň neškod.

Často se cituje ten člověk, který řekl, že ať s kým si zásadně nesouhlasí, bude bojovat za jeho právo to svobodně říkat.

Nejde o ideologii, ale přece o tu svobodu.

Pozn. red.: Poté, co Jirímu Špieglovi bylo povoleno s rodinou se vystěhovat z Československa, ho na žádost Charty 77 přijala Austrálie. Nyní žije v Melbourne.

Jen moře neumírá...

Byl to velice skromný člověk. Až moc skromný člověk: dalo to loni práci, než jsme ho přesvědčili, že čtenáře Panoramy budou zajímat jeho zážitky z cesty na malé jachtě, Tuláku, kterou spolu se svou paní uskutečnil před třiceti roky... Z Hamburku do Austrálie, to tenkrát bylo něco naprosto neobvyklého, senzace: i dnes s podstatně modernějším a dokonalejším vybavením se to považuje za velký mořeplavecký výkon. Pan Jaroslav Nový byl člověk, který se ve středu Evropy narodil pro vzdálená moře: nemohl jinak, musel. A i po příjezdu do Austrálie se po těžkém zranění, které hned na počátku utrpěl, dokázal prokousat spleť složitých předpisů a tehdejší silné nedůvěry k přistěhovalcům, takže nakonec tu odvedl ohromný kus poctivé mořeplavecké práce jako námořní kapitán.

•Leč - jen moře neumírá... Zpráva o náhlé smrti pana Jaroslava Nového zle zaskočila všechny, kdo měli možnost poznat tohoto nenápadného, tichého a lidsky naprosto spolehlivého člověka. Bude nám tu chybět.

K. Ligeti tragicky zahynul ALE STRATOS POLETÍ!!!

Vše pokračuje - Stratos opět poletí: tragická smrt Karola Ligetiho při prvním zkušebním letu produkčního modelu jeho ultralehkého letadélka "do garáže" /Panoráma 3/87 a 10/87/ byla samozřejmě velmi těžkou ranou pro všechny kolem realizace technicky převratného projektu, který podle střízlivých odhadů předběhl vývoj letecké techniky nejméně o 20 let - o to úsilovnější je ale nyní snaha dovést to, čemu Karol zasvětil život, k úspěšnému konci. Takový je stručný závěr našeho krátkého rozhovoru s paní Ligeti. Vyšetřování příčin havárie není dosud uzavřeno a veškerá energie se nyní koncentruje na to, aby se bezpečnost konstrukce prověřila náročným testováním. Není vyloučeno, že při neštěstí sehrála roli i skutečnost, že v Austrálii je pro zkušební lety ultralehkých letadel předepsána velmi malá výška, která omezuje možnosti pilota v případě nějakého vážného problému. Důležité je nyní nalézt vhodného profesionálního zkušebního pilota - v Austrálii jsou jen 3 či 4 specializovaní profesionálové, zvyklí ovšem zkoušet stroje naprosto odlišných rozměrů a parametrů. Pro test, který by se měl uskutečnit v podstatně větší výšce než tomu bylo u prvního zkušebního letu, se počítá se zdvojeným záchranným zařízením - padák bude mít jak celé letadlo, tak pilot. Tak tedy - držíme palce!

bod

Emigranti jsou lidé dobří, špatní, veselí, mrsutí, ukecaní i adkešní. Možná, že mají větší smysl pro dobrodružství, možná mají i trochu více odvahy - ona to není legrace odcházet do neznáma, zvláště když máte všechny kapsy prázdné a navíc neznáte jazyk - což je jakoby se na maratón přihlásil jednohohý.

Ano, trochu více té odvahy musí mít. Někdo by je ovšem lehký mohl označit za hazardéry. O čem chci vlastně povídat...? Jo-že emigranti jsou lidé různí. Někdo je schopný asimilace hned - a má pokoj. Jenže, těch je málo. Většinou se po ztracení vlasti styšká, i když se jim vede v cizině dobře /a tak je tomu v drtivé většině případů/, litují ty doma a chtějí by se s nimi podělit o vše, co jim skytá hospodářská prosperita svobodných zemí.

Představují si, že se jednoho dne vrátí a že svými zkušenostmi staré vlasti pomohou. Jsou i tací, těch je ovšem jen zanedbatelná hrstka, kteří by - kdyby

MOJE DOBRÁ STRÁNKA

Fejeton Jiřího Sýkory z USA.....

jím historie poskytla příležitost-přijeli do Prahy, jak se říká, na bílém koni a ujali se vlády. Emigranti, kteří uprchli před Hitlerem, se to povedlo: vrátili se skutečně jakoby na bílém koni a opravdu se ujali vlády. Ovšem ne na dlouho. Vládu jim vsadili z rukou jiní emigranti, kteří se vrátili ne na bílém koni, ale na chlupatém hřbetu ruského medvěda.

Potom tedy dostala příležitost ke enu o slavném návratu další garnitura emigrantů. Vím asi o pěti z nich, kteří doufali až do smrti, že se vrátí do Prahy /na tom unaveném bílém koni/ a že sehraji podobnou roli, jako kdysi Tomáš Masaryk. Mám důvodné podezření, že dva tři takoví smilci jsou i mezi emigranty, kteří odešli po roce 1988. A jistě by se jeden takový našel i mezi těmi nejnovějšími, těmi z posledních let.

Nikdo takové fantasty nebere vážně. Co kdyby se ale přece jen svět nějak zamíchal a našla se příležitost pro šemíka a jezdce? Kdo by to byl? Byl by? Byl bych tu já. To by byla chvíle, na kterou čekám. Byl bych připraven.

Mám to sečtené v bodech.

Tak přede vším bych jako PREZIDENT /původně jsem se hodlal stát králem, ale v Americe jsem si přece jen už zvykl na demokracii/, tedy jako prezident bych nechal nejdříve sepsat novou ústavu, v níž by bylo zakotveno, že

- každý se může stěhovat či cestovat kam a kdy chce,
- vojenská služba je dobrovolná,
- všechny soudy musí být veřejné,
- vláda nesmí vlastnit sdělovací prostředky!
- nikdo nesmí nikoho nutit, aby pracoval...

A když už bych byl v tom, tak bych jako prezident přidal še

- kdo se bude dívat během jednoho dne na televizi déle než dvě hodiny, bude na náměstí ponořen na 24 hodin do sudu s kyselým mlékem,

- kdo nechá svého psa bezdůvodně štěkat déle než 25 minut, bude ušima připoután k magnetofonu, z něhož půjdou na plné pecky projevy - všem koho;

- kdo dovrší 16 let, musí na jeden rok do zahraničí - dle svého výběru - kde bude pracovat za mzdu v té zemi obvyklou - a když se po roce nenaučí tamější jazyk, bude poslán na osm měsíců do Domažlic, kde bude muset mluvit po chodsky...

Tak to bych se snažil prosadit jako prezident.

A na tom bílém koni bych nejezdil. Spíše bych, jako správný politik, podplatil pár čalouníků, aby mi postavili pohodlného houpacího koně.

Už jsme zase v hospodě. Ztracenej magnetismus!

Na deset let do kriminálu poslal soud v Ústí nad Labem 51letou účetní národního výboru v Petrovicích, která si za tři roky z různých výplat přivlastnila 350,000 korun. Pozoruhodné, jak dlouho to nikomu nechybělo.

+++ V SSSR byl vykonán trest smrti nad jakýmsi mužem, který během 15 let zavraždil 33 žen. Agentura Tass přiznává, že v souvislosti s vyšetřováním vražd bylo předtím doznání vynuceno z 12 nevinných lidí, kteří byli taky odsouzeni. Neříká se, k jakým trestům: pokud dostali obvyklý trest smrti, nymější rehabilitace je už příliš nepotěší.

+++ Jak píše Svobodné slovo, v pražských dopravních prostředcích bylo loni přistiženo 112,000 černých pasažérů. Ale jen necelá polovina pokutu zaplatila, zbytek šel k soudu.

+++ Plzeňský pivovar se snaží proniknout na zapadoněmecký trh novou značkou - Wenzels Bräu aus Böhmen. Je to maskovaný 12 stupňový Světovar.

+++ Spotřeba čistého alkoholu na obyvatele a rok se v Československu zvýšila na 9.6 litru.

Gipsy Baron

433 CHURCH ST.,
RICHMOND, 3121.
Tel.: /03/ 429-5266

Obědy - úterý až pátek
Večeře - úterý až sobota

Výborný vlastní orchestr a zajímavý jídelníček, na němž najdete i česká jídla!

Zvláštní salónek připraven pro svatební hostiny a jiné slavnostní příležitosti!

Vašimi pozornými hostiteli budou Eda a Věra Zlatých

V. KRÍŽ

Byl jsem konzulem Hutt River

Když jsem přišel toho dne z okresního kulturního střediska, kde jsem byl metodikem pro mimoškolní vzdělání, přivítala mě žena v předstíni, v ruce velkou obálku, polepenou pestrými známkami.

"Podívej, tohle ti dnes přišlo z Austrálie".

Neudivilo mne to. Odjakživa mě zajímaly cizí země, zvláštnosti a kuriozity v celém světě. Ještě jsem měl na dně jedné ze zásuvek psacího stolu průkazku "Klubu prvních letů na Měsíc" společnosti PAN AMERICAN s pořadovým číslem 54111 z roku 1969 a výstřižek z časopisu, který o tom se mnou přinesl rozhovor. Do toho klubu jsem se přihlásil po přečtení článku v Mladém světě.

A právě tak před půlrokem, když jsem narazil v Dikobrazu na článek o novém, u nás tehdy ještě úplně neznámém státečku HUTT RIVER na západě Austrálie, napsal jsem si o prospekty, pohledy, poštovní známky. Trpasličí knížectví o rozloze pouhých 18,500 akrů vyhlásil pan Leonard Casley na pozemcích své farmy asi 300 mil severně od města Perth, prý na základě starých a dosud platných zákonů. Stalo se tak 21. dubna 1970, kterýžto den je od té doby slaven obyvateli monarchie jako "den nezávislosti". Jak informoval článek, mělo trpasličí knížectví k tomuto datu asi 30 obyvatel - převážně členů rodiny a zaměstnanců podnikavého farmáře, který už jako panovník Leonard I. pasoval členy své rodiny na hrabata a rytíře. Policisty, kteří přijeli celou věc prozkoumat, přivítal kníže ve své rezidenci a informoval vyjevené muže zá-

kona, že vnikli neoprávněně na území cizího státu a že proti tomuto hrubému porušení suverenity podá protest u australské vlády.

Knížectví Hutt River se začalo mít čile k světu. Netrvalo dlouho a na světovém filatelistickém trhu se objevily pestrobarevné série poštovních známek s biblickými motivy, ale také rostlinstvem a zvířectvem, žijícím v tomto koutě kontinentu protinožců. Některé známky byly dílem vládcovy dcery princezny Sherryl.

Na území trpasličí monarchie se začali hromot zvědavci, filmaři a novináři. Na vzrůstající prosperitu zareagovala hbitě vláda knížectví zavedením "vlastní měny", bankovek a také zlatých a stříbrných mincí - výborného sběratelského artiklu. Pro turisty, jejichž počet vzrůstal každým dnem, se postavily hotely, dokonce i umělé jezero k vodnímu lyžování. Čiperný státek dokonce začal pomyšlet na vlastní rozhlasovou stanici a mezinárodní letiště...

K dovršení toho všeho podnikání prý došlo nakonec i ke společnému cvičení australské a huttriverské "armády", které se konalo na území ministátu. A po jeho skončení připnul pamětní medaile několika desítkám australských kadetů sám kníže Leonard. Tak jsem se postupně dovídal z pěkných propagačních letáček, které přicházely ze země klokanů v pestrých obálkách, vonící dálkami. Na každé byl barevný státní znak se symboly býčí hlavy, orla a vah - síly, svobody a spravedlnosti. Nechyběl ani na velké hnědé obálce, kterou mi teď podala moje žena Jarmila.

Kdo znás snůžku někdy, alespoň ve skrytu duše, nezatoužil po tom, mít svůj vlastní stát, státeček třeba jako dlaň, ve kterém bychom mohli provozovat vlastní politiku, obchod i umění? Stát o tolik absurdnější a nepředstavitelný uprostřed okupovaného Československa, prolezlého partajními tajemníky, špicly a strachem. Ve dvacáté století, v centru podivně nemocné Evropy.

Otevřel jsem obálku. Byl v ní jediný tuhý list papíru, zdobený barevným státním znakem knížectví, s patřičnými podpisy a vyraženou pečeti. Administrátorská rada v něm oznamovala, že: "Jeho Výsost, kníže Leonard, vládce území a obránce víry a starých legend provincie Hutt River, jmenuje k tomuto dni oficiálně..."

"Co je to? Tak mluv už!" uslyšel jsem ženu. Uvědomil jsem si to napjaté ticho, protože také maminka, která měla právě nádobí, strnula s rukama v dřezu.

"Pokud tomu dobře rozumím, tak mám v ruce dekret, kterým mě Jeho Výsost a vláda jmenují honorárním neboli čestným konzulem a pověřují diplomatickým zastupováním státu Hutt River v Československu".

Uslyšel jsem cinknutí, jak moje sedmdesátiletá matka upustila talíř do dřezu. Já sám tolik překvapen nebyl. Když mi kníže Leonard v jednom z dopisů tu funkci nabídl, dlouho jsem nerozvažoval a souhlasil jsem. Mé srdce milovníka všech kuriozit Starého i Nového světa poskakovalo radostí. Teď jsem položil dekret na stůl.

"Mami, když Jan Masaryk kdysi obdržel titul doktora honoris causa, prohlásil něco v tom směru, že je výborné stát se doktorem, aniž by na to musel dlouhá

J. Hutka v Austrálii!

ICR RECORDS

pořádají večer s

Jaroslavem Hutkou,

známým písničkářem, žijícím nyní v Holandsku.

Restaurace GIPSY BARON

433 Church Street, Richmond, Victoria

15. a 16. dubna 8 hod. večer

Cena vstupenky \$12.00 Počet míst omezen

Předprodej vstupenek: Tel.: 531 9130
515 618

Pozn. Panoramy: Podle infomace, kterou nám poslal pan T. Novotný z Brisbane, organizátor turné, J. Hutka přijede do Perthu 31. 3., dle se pak přesune 6. 4. do Adelaide, 13. 4. do Melbourne, 20. 4. do Sydney, 27. 4. do Brisbane. Z Austrálie odletí 5. května. Přesné údaje o datu a hodině vystoupení jsme zatím dostali jen z Melbourne - doufáme, že organizátoři využijí možnosti informovat v Panorámě o programu i v jiných městech /velká škoda, že to neudělali už nyní/.

léta studovat. Tak proč bych se já nemohl podobným způsobem stát diplomatem?"

"To není možné!" řekla maminka. Narodila se ještě v době Rakouska - Uherska, dětství prožila na venkově v početné a chudé rodině. Úspěšně či méně úspěšně prošla mezi všemi režimy, přežila dva císaře, říšské protektory a několik prezidentů. Knížata a králové se jí vzdělali do dávných dob vzpomínek z dětství, do nerealna pohádek a zázraků.

"To je báječné!" vzdychla moje žena. "Ale proč si vybrali právě tebe? To nemají dost svých lidí?"

"Určitě ne. Knížectví má obyvatel, že bys je na prstech spočítala. Nemohou si dovolit posílat do Československa placeného diplomata. A pak, jako spisovatel a novinář se asi zdám panu knížeti už dostatečně kvalifikovanou osobou. Ví, že si s tím nějak poradím".

Na překážku nebyla ani moje neznalost angličtiny. Dopisy mi hravě překládal do toho nelehkého jazyka starý přítel doktor Milan Mikeš, znalec jazyků /podle svého tvrzení jich ovládal 116/. Jeho angličtina byla perfektní.

"Posiř, mám z toho nějak strach," řekla najednou žena.

"Čeho se bojiš, prosím tě?" zasmil jsem se.

"Že tohle nějak změní celý náš život. Cítím to".

Snad to přenesla i na mě. A já věděl, že si náhle uvědomila, v jakém světě žijeme, že nás všechny drží na uzdě strach, tak jako pana K. v Kafkově "Procesu". Stálá obava z toho, abychom na sebe neupozornili, neudělali něco jiného, než ti druzí. Abychom nepřekročili nějaký nepsaný zákon a nepopudili všemocné a neviditelné síly, vládoucí našemu absurdnímu světu.

A tak jsem se stal diplomatem australského státečku Hutt River. A zůstal jím až do svého útěku v roce 1984. Ale to už je jiná kapitola.

Americký náměstek ministra zahraničí John Whitehead se při návštěvě Prahy setkal i se zástupci Charty 77.

+++ V každém čs. vlaku jsou nejméně tři černí pasažéři, vyplývá z oficiálních statistik.

Bata Bata Bata

Již od \$1,530

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Poradím Vám s vyřízením všech formalit spojených s pozváním, zařídím cestu kamkoli do celého světa!

Chcíte mluvit s Jiřím Sedláčkem:

V úterý a pátek od 10 do 17 hodin -
311 Latrobe St., Melbourne, Vic. 3000
Tel.: /03/ 67-94-54

... a kdykoli mimo uvedenou dobu Vám s čímkoli rád poradím na telefonním čísle /03/ 878-8964!

ODRA TRAVEL

+++ Novými mluvčími Charty 77 jsou od ledna Stanislav Devátý, 36, Miloš Hájek, 67, a Bohumír Janát, 39. V JZD Slušovice, které už má téměř všechno, tak dostali i mluvčího Charty 77, protože S. Devátý tam pracoval. V rozhovoru pro samizdatový časopis Infoch ovšem vyjádřil obavu, že vedení JZD jeho jmenování mluvčím přijme s nelibostí. A nemýlil se. Nedlouho poté byl S. Devátý z JZD Slušovice vyloučen: údajně proto, že "narušoval jeho rozvoj".

+++ Pod textem Charty 77 je nyní více než 1300 podpisů. Loni se připojilo 63 čs. občanů.

+++ Podle oficiálních čs. pramenů je vývoj zdravotního stavu čs. populace téměř katastrofální. Průměrná doba života v Československu v první polovině 80. let byla 70.6 let, což představovalo nelichotivé 27. místo v pořadí 28 evropských zemí. Například 30 letý muž má nyní v Československu menší naději dožít se 40 let, než jakou měl v roce 1939.

+++ Podle informace z Moskvy sovětské úřady nebudou nadále projednávat anonymní stížnosti občanů. Udavačské domovnice to tedy budou mít těžší, stejně tak ale i ti občané, kteří se obvykle báli podepsat pod stížnosti na státní aparát, protože právem očekávali perzekuci.

+++ K velkému znečištění Labe olejem došlo v Ústí nad Labem. Žádný podnik se k tomu nehlásí.

+++ V Ústí nad Labem byla zatčena 17letá dívka, která předtím v jednom bytě v Chomutově otevřela a úmyslně nezapálila hořáky plynového sporáku. Zavraždila tak dva muže a jednu ženu.

+++ V polských městech se svolením vlády začala pracovat soukromá zdravotní pohotovostní služba. Vzhledem k zoufalé situaci ve státním zdravotnictví je o ni velký zájem, přestože zavolání soukromého lékaře v pracovní den přijde na 1,800 zlotých, o víkendu dokonce na 2,100 zlotých.

+++ V prvním měsíci letošního roku ve Vysokých Tatrách zahynuli čtyři lidé.

+++ Ostuda, která se dá doopravdy krájet: při havárii švédské posádky na rallye Valašská zima, pořádaném JZD Slušovice, ochotně nabídla pomoc dvojici závodníků z čs. Škody 130 L. Vzápětí se ale zjistilo, že čs. reprezentanti při té příležitosti ze švédského vozu ukradli radiomagnetofon s kazetami. Skončili proto před soudem.

+++ Nejvyšší soud SSSR rehabilitoval oběti některých politických procesů z třicátých, čtyřicátých a padesátých let. Mezi rehabilitovanými je např. N. Bucharin, bývalý šéfredaktor listu Izvestia.

RIA'S HAIRDRESSING

★★★★★

Dámské a pánské kadernícké služby s dobrou radou, s bohatými zkušenostmi z kaderníckých sůtaží
Vám s ochotou poskytneme

MARIKA, 16 Ormond Rd., Elwood, Vic. 3184

Tel. /03/ 531-5344

INZERCE

v časopisu

panorama

Jen v Austrálii je na 20,000 Čechů a Slováků...
PROPAGUJTE SVÉ VÝROBKY ČI SLUŽBY MEZI KRAJANY!
U dlouhodobých inzerátů sleva. Oznamujte nám
včas všechny změny!

E. LÍMANOVÁ

Midorii

Midorii, čili v překladu Zelená studánka, je městečko vzdálené 10 km od středu Horošimy. Dá se tam jet z hlavní silnice autobusem nebo vláčkem o čtyřech vagoncích, kterému říkají DENSA. Ten nám jezdí pod okny každou půlhodinu a ráno častěji. Je to dost velký zdroj hluku a Jan, který miluje ticho, z toho bude brzy nesvůj. Vyvádí nám to ale blízkost hor, do kterých se jde po úzkých silničkách mezi farmami. Za dvacet minut je člověk krásnou prochádkou pod kopcem a pak už stoupá nádherným lesem, kde neslyšně poletují černí motýli velikosti holuba a cikády vržou, až se třese vzduch.

V Japonsku je takový zvyk, že když se člověk někam nastěhuje, oběhne, pokud možno v prvním týdnu, své bezprostřední sousedy; někdy jich může být šest, někdy třicet; představí se a dá jim malý dárek. To může být mýdlo, ručníček do ofura, láhev odmašťovače na mytí nádobí, prostě něco, co může použít celá rodina. Je to taková úlitba, aby sousedé byli na přístěhovače hodní.

Udělati jsme to čtvrtý den, je to celý rituál a naštěsí Jan se v něm dokonale vyzná - k velikému údivu našich sousedů. Zprávy zde kolují rychlostí blesku a je tudyš absolutně vyloučeno, aby nás sousedé po čtyřech dnech blízké přítomnosti ještě neznali; nicméně zvyklost vyžaduje, aby předstírali, až se přijdeme představit, že nás vidí poprvé v životě. Naše první představení tedy vypadá takto:

Předem koupený ručníček jsem zabalila do hedvábného papíru a ovázala stuhou. Již předtím jsme od Japonců

dostali několik dárečků na rozloučenou na Okinošimě. Ať jsem se snažila sebevíc, nepodařilo se mi dárek zabalit tak krásně, jako to umí Japonky...Tedy ručníček, nedokonale zabalený, držel Jan za zády, když zazvonil u prvních dveří. Otevřela nám paní domu a hned padla na kolena na kobereček, který leží v přední síni každého domu k tomuto účelu. Klaněla se nám tak hluboko, že se dotýkala čelem koberečku, a neustále opakovala: "Jaká slušnost, že jste nás navštívili

➤ V NAŠI AUTODÍLNĚ VÁM RYCHLE A SPOLEHLIVĚ
PROVEDEME

➤ O P R A V Y V Š E H O D R U H U !

➤ 65 Grosvenor Street, St. Kilda
Tel.: /03/ 527 4827

➤ Chtějte mluvit se Zdeňkem!
Sleva členům Pamocným!

o jaká slušnost...". Potom nastala konverzace o tom, kdo jsme a co budeme dělat, a mezitím přehnané divení...óó...tststs...úú atd. a další tlučení čelem do podlahy - a my tam stojíme u dveří a připadáme si jako totální hulváci, že neklečeme a netlučeme, a tak se alespoň hluboce ukláníme, připadá nám to v této situaci naprosto přirozené, a na oplátku něco huňáme, aby to vypadalo, že také říkáme nějakou tu zdvořilostní frází.

A posléze jsme nabídli klečící paní domu dárek, ale ona ho vehementně odmítla, přičítala jsem to mému balení, ale ona řekla, že si něco takového nezaslouží. Pochopila jsem, že je to součást rituálu. Člověk s dárkem se na druhé straně zase nesmí přestat omlouvat, že si dárek tak malé hodnoty vůbec troufá

nabízet. A nakonec, asi podvacáté, si ho paní nesměle vezme a řekne: "Já se tedy osmělím a s dovolením si to vezmu," přitom další klanění a omlouvání a nakonec "děkuji", což se v japonštině řekne "domo", zkrácenou formou; slušnější forma, něco jako naše "děkuji pěkně", se řekne "domo arigato". V tomto případě to ale byla forma nejslušnější, čili "domo arigato godzajmasta", jinak "děkuji vám mnohokrát".

V doslovném překladu však toto přeslušné poděkování vůbec neznamená "děkuji vám mnohokrát", ale asi toto: "Je pro mne velice těžké nadále existovat po všech těch pozornostech, které jste mi prokázali". Na což člověk odpovídá opět příkázanou větou, která je ještě delší a těžko zapamatovatelná. V Janově krátkém a netrpělivém překladu, kterého jsem se dožadovala, zněla: "O tom, prosím, ani nemá cenu mluvit, naše dárky jsou stejně jenom nicotné sračky". A další klanění a během tří minut po našem rozloučení, to jest dřív než stačíme dojít k dalšímu domečku s dárečkem za zády, ví už celé sousedství, že se k nim nenastěhovali žádní neslušní barbaři, ale lidé, kteří ctí staré japonské zvyklosti /na které už spousta mladých Japonců zapomíná/.

Ukázka z rukopisu připravované knihy. Další ukádku otiskneme v některém z příštích čísel.

Pro Panorámu ilustroval Jiří SÝKORA

Západoněmecký spolkový kancléř H.Kohl přijel na dvoudenní návštěvu do Prahy. Setkal se s Jakešem, Husákem i Štrouga-lem: v rozhovoru pro Rudé právo se o choulostivých tématech vyjadřoval velmi opatrně.

+++ Antonín Híml, předseda ÚV ČSTV, zemřel v Praze ve věku 54 let.

+++ Od konce ledna platí v Československu nižší cel- ní sazby při dovozu různých druhů spotřebního zboží. Osobní počítače a mikropočítače jsou podle Rudého práva od cla zcela osvobozené a mnohem méně se bude platit např. při dovozu barevných televizorů.

+++ O obsazování čs. diecézí biskupy se mj. jednalo při návštěvě vatikánské delegace v Praze.

+++ V Praze byl vydán šestý, poslední díl Malé čs. encyklopedie v nákladu 120,000 výtisků.

Opožděně nám došla smutná zpráva, že Dp. Otec Jaroslav Popelka, duchovní správní ř. k. misie sv. Cyrila a Me- toděje v kalifornské Pasadeně, zemřel koncem minulé- ho roku.

V minulých letech vyvinul velké úsilí k vydání přetisku původně čtyřdílné české bible, kterou v době 1. světo- vé války redigoval a vydával pražský biskup Dr. Anto- nín Podlaha. Posléze se otcí Popelkovi podařilo toto dílo vydat, původní čtyři svazky byly uspořádány do 2 svazků /celkem 4221 stránek/ a vydány do bílého knihařského plátna. Původní dílo zůstalo zcela nepo- rušeno včetně titulních stránek, úvodů a obsahů, při- daný byly jediné stránky s "rodinnou kronikou" na zázna- my v duchu staré české tradice.

Otec Popelka byl přesvědčen, že v roce 1979 v Praze pořízený a vydáný ekumenický překlad bible katolické- mu čtenáři vyhovuje a že jazyk Podlahovy bible je na- tolik současný, že její četba a studium nebudou ani dnes působit zastarale. Přetisk tohoto více než šede- sdát let starého překladu pokládal ale P. Popelka za provizorium s úmyslem poskytnout veřejnosti úplnou, katolickou a spolehlivou bibli do této doby, než bu- de taková vydána v novém imprimatur překladu.

Několik desítek těchto Otcem Popelkou v přetisku vy- daných biblí je ještě k mání, napište si o ně na odre- su: R.C. Czech Mission of St. Cyril & Methodius, 935 So. Raymond Ave, Pasadena, Ca. 91105, USA.

IP

RENOVACE

domí - včetně omítek, obkládání, dlažbě:

Jaroslav BERNARD
TELEFON /03/ 861-6513

SINDLER CONTINENTAL CAKES

PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k na- rozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové závině...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141
Telefon /03/ 241-7227

Oda na VYKOŘIŠTOVÁNÍ

Padl mi do ruky historický dokument, svědčící o vykořisťování dělnické třídy v Československu na sklonku dvacátého století. Myslím, že Karel Marx by mi jej chtivě vytřhl z ruky. "Téměř celý život jsem pracovala jako dělnice v bižutérním průmyslu, nyní v důchodu jako domácí dělnice", píše paní Marie Morávková, autorka historického dokumentu. Její dopis zveřejnilo Rudé právo. Cituji z něj zkráceně: "Dnes po všech přestavách máme na hodinu 5-6 korun. Naši normovači jsou tak horliví a úkolové sazby tak tvrdé, že si většinou průměrná domácí dělnice nedokáže vydělat ani těch šest korun. Když chce splnit denní normu, musí pracovat 9-10 hodin denně a často i v sobotu a neděli. Jehla není těžká, když však pracujete soustředěně celý den, bolí hlava, oči, záda, celé tělo. A odměna? Výdělek za den padesát korun, za měsíc 1080. Na všech výrobních poradách, schůzkách a konferencích ROH léta upozorňujeme na nízké výdělky, ale nikdo nemá zájem nám pomoci. Dostáváme nekvalitní zboží, které se sami třídíme, přestože jsou za to placeni jiní. Mladí odcházejí, zůstáváme jen my, důchodci. Víme, jaké hodnoty vytváříme: loni jsme produkovali dolar za 3,80 Kčs, to možná nedokáže žádný jiný podnik v republice."

Milá paní Morávková: mám pochopení. Také mě bolívala záda a oči, když jsem musel po devětašedesátém roce odejít od mé práce v novinách a dlouhá léta jsem se živil všelijak. Z vašeho dopisu vyrozumívám, že i další životní zkušenost jste udělala jako já: vedení, strana a odbory zde nejsou k tomu, aby se u nich dělník dovolal. Mají jiné poslání. Možná, že jste došla ještě k jednomu stejnému závěru jako já po čtyřiceti pěti letech života: systém, který takto zachází se svými občany, si nezaslouží nic jiného, než aby byl svobodnou volbou občanů nahrazen jiným společenským systémem, vlivnějším, životaschopnějším, ménitelnějším podle přání voličů. Možná, že jste došla k jinému přání, nemohu vědět. Pokud se však, je čas perestrojky a svatojánských zázraků, založit se dvěma dalšími spolupracovníci malá řemeslnická družstvo. A nebo, nebojte se to vyslovit nahlas, soukromou firmu. Je možné, že za poloviční pracovní výkon si vyděláte desetinásobek. Dobré by tak bylo, najít si na druhé straně hranic schopného zdejšího člověka, který se přímo, jednoduše a bez komplikací postará o obchodní stránku věci. Chápu, zní to jako pohádka a výzva k vlastizradě, ale tady to lidi tak dělají. Kdybyste žila tady, nemusela byste ani žádat o nějaké povolení, postačí firmu ohlásit. Doma v Československu by s tím asi byly trochu problémy, perestrojka - neperestrojka. "Co bude s námi?" pomyslí si znepokojený příživník z vedení a odborů, partaje po léta tyje z vaší práce. "Kdo zaručí spolehlivou kontrolu?" padne určitě další otázka, protože JE trápí PŘEDSTAVA, že by si chudák ženská vydělala MOC; SKUTEČNOST ale, že ta ženská vydělává celý život strašně málo, je netrápí ani trochu.

Možná, že nevíte o existenci lidí, kteří za stejnou práci jako vy dostávají ještě ubožejší mzdu: obyvatele tak zvaných útvarů nápravného zařízení. Český bychom řekli: muklové v kriminálech. Někteří z nich dokonce ještě musejí za svoji práci státu doplácet. Někteří se dostali do kriminálu právě jenom proto,

že objevili stranu, odbory a jimi dosazené vedení jako zbytečný mezičlánek ochuzující dělníka o plody jeho práce. Někteří z nich dokonce ani nepožadovali změnu společenského systému, nechťeli ani jeho zlepšení: prostě jen mluvili o tom, co viděli, slyšeli, co prožili na vlastní kůži. Tady "na Západě" často čteme v novinách výzvy na obranu zvířat: "Ženy, nekupujte kožichy. Sebrali je zavražděným zvířatům". Po přečtení dopisu paní Morávkové jsem měl chvíli chuť vyjít do ulic. Kdybych to udělal, asi bych vyvolával: "Muži, docela klidně kupujte ženám kožichy. Ale prosím vás, nekupujte ani za nic českou bižutérii. Vyrábějí ji otroci!".

○○○

P. Pořízková, 23, se dosud objevila ve více než 300 publikacích /včetně Playboy, Vogue, Life, Cosmopolitan, Bazaar atd./ v Evropě i ve Spojených Státech. Nyní dokazuje, že má více než neubýjejnou tvář a postavu. Pro rok 1988 připravila kalendář - každý měsíc - jiných plavků - a právě dokončila natáčení filmu "Anna", ve kterém hraje hlavní úlohu, čs. emigrantku. Je to role ušitá pro její perfektní tělo. Rodiče Pavlínky emigrovali v roce 1968 a tříletou dceru nechali u babičky v Prostějově, přes všechnu snahu rodina zůstala rozdělená. V roce 1974 zoufalá matka Pavlínky přemluvila švédského soukromého pilota, aby si děvčátko vyzvedl sám. Plán se nezdařil, čs. úřady oba vsadily do vězení. Matka chtěla žít se svou dcerou a socialistická justice to nazvala pokusem o únos. Na nátlak švédské veřejnosti /včetně později zavražděného ministerského předsedy/ a protestních akcí v mnoha dalších západních státech, pilot a paní Pořízková byli po roce vyhoštěni z ČSSR a vrátili se do švédského Lundu i s malou Pavlínou. Ta se ve svých patnácti letech objevila v Paříži, kde začala pracovat jako modelka pro agenturu "Elite" a po dvou letech se přesunula do Nového Yorku, Bob Krčil ve své ročence Sebráno v New Yorku 1987 nadhazuje, že Pavlína chodí s rockovým muzikantem R. Oadskem a že se nerada fotografuje. A jak bude pokračovat pohádka prostějovské děvčice v Americe? "Pavlína jde do Hollywoodu?" IP

AMP

★★★★★

Zdeněk ROBES, konzultant pro největší pojišťovací a investiční společnost v Austrálii

Vám nezávadně poradí a připraví program pro firemní či osobní superannuation, pro převod superannuation na důchodové zabezpečení /ADF-DA/, osobní životní pojištění, investice velkého výběru, dětské programy /investice/, zabezpečení příjmu v případě nemoci nebo úrazu...

... také pojištění obchodu, továrny, domu, osobního majetku, automobilu, cestovní pojištění i pojištění elektroniky.

Telefon /03/ 370 - 2266

AMP

V. N. DUBEN

Záhadný Rakušan dr. Paul Rosbaud

Kdo byl největší či nejlepší rozvědčík za II. světové války? Odpověď není jednoduchá a záleží na tom, odkud přichází: z Moskvy nebo ze Západu.

V Moskvě se dosud tvrdilo, že největším vyzvědačem byl dr. Richard Sorge, německý žurnalista, který pracoval za války v Tokiu pro zpravodajskou službu Rudé armády. Jak známo, Japonci dr. Sorgeho roku 1941 zatkli a roku 1944 popravili - a ne však jako agenta Sovětského svazu, nýbrž jako vyzvědače Kominterny.

S určitými výhradami Moskva považovala za velkého vyzvědače také polského komunistu Leopolda Treppera, vedoucího sovětské vyzvědné sítě v západní Evropě, které Němci dali jméno "Rudá kapela". Ovšem Trepper, známý jako "Velký šéf", měl po návratu do Moskvy potíže se Stalinovými dozorci. Byl vězněn a pak "postoupen" polským soudruhům, až se posléze usadil v Anglii: zemřel roku 1982 v Izraeli. O nic lepší nebyl osud vedoucího sovětské sítě "Dora" ve Švýcarsku, maďarského komunisty Alexandra Radó, jehož hlavním zdrojem vojenských informací byl německý exulant Rudolf Rössler /Lucy/. Ostatně někteří autoři knih o špiónáži za II. světové války považují Rösslera za největšího rozvědčíka, protože jeho vojenské informace pomohly sovětské armádě vyhrát rozhodující tankové bitvy. Dodnes se vede spor o tom, kde vlastně Rössler tyto informace získal.

Před svou smrtí ve Švýcarsku řekl, že je dostával od vysokých německých důstojníků přímo z Berlína.

V poslední době však převládá mezi historiky názor, že šlo o informace, které získala britská zvláštní tajná služba, známá jako "Ultra Secret", dešifrováním německých vojenských komunikací kódovaných na elektro-mechanických kompjutrech "Enigma". Tyto informace dodávali prý Britové Rösslerovi do Luzernu pomocí svých temných agentů. A to způsobem, který dodnes není jasný. Určitou roli hrál při tom člen čs. zpravodajské služby kpt. Karel Sedláček, který působil za války ve Švýcarsku ve spolupráci s britskou a švýcarskou tajnou službou, pod krycím jménem Selzinger.

Do této kategorie patří také důstojník německého Abwehru Paul Thümmel, který pod šifrou A - 54 dodával německé informace čs. zpravodajské službě nejprve v Praze a pak v Londýně.

Zdá se však, že největším a snad nejdůležitějším rozvědčíkem, který přispěl velkým dílem k vítězství Spojenců nad nacisty a fašisty, byl dr. Paul Rosbaud. Až do letošního roku se o něm příliš nevědělo. Byl totiž agentem britské tajné služby, která až do sedmdesátých let držela mnohé aspekty své válečné činnosti v tajnosti. Teprve letos vyšla v Bostonu o dr. Rosbaudovi kniha s názvem "Griffin", což bylo za války krycí služební jméno tohoto německého člena britské tajné služby. Autorem knihy je univerzitní profesor Arnold Kramish, odborník v oboru teorie atomové energie. A právě tato autorova vědecká kvalifikace naznačuje, že dr. Rosbaud nebyl jen obyčejným rozvědčíkem. Kdo vlastně byl dr. Paul Rosbaud?

Profesor Kramish na základě britských, amerických a německých pramenů vysvětluje, že dr. Rosbaud dodával z Berlína britské tajné službě už od začátku Hitlerova režimu a po celou dobu II. světové války důvěrné vědecké informace o tom, jak se němečtí vědci pokoušeli řešit otázku štěpení atomu a posléze i otázku sestrojení atomové pumy. Dodnes se vede spor o tom, zda Němci byli nebo nebyli schopni sestrojít atomovou pumu. Někteří němečtí vědci pracovali na tomto problému téměř až do konce války. Po válce někteří z nich a jejich obhájci přišli s tvrzením, že sestrojít atomovou pumu byli schopni, že však z odporu k nacistům práci na projektu vědomě zpomalovali, případně odkládali. Profesor Kramish však na základě dokumentů z pozůstalosti dr. Rosbauda a pomocí jiné dokumentace tvrdí, že němečtí vědci sice znali princip štěpení atomů, že však až do konce války nebyli schopni vyřešit problém konstrukce atomové pumy.

Dr. Rosbaud, který měl před válkou přímý styk s Brity a za války posílal do Londýna své informace pomocí norské a francouzské organizace podzemního odboje, informoval spojence také o jiných vědecko-technických,

Pokračování na další straně

Bohemia Cakes

SPECIALITY - domácí máslové cukroví, dorty s náplněmi, vánoční cukroví, bábovky, záviny, koláče s náplněmi, buchty, halušky, tvarohové koláče.....

Služba podle Vašeho přání a podle katalogu a na zálohu /deposit/ - přijímáme objednávky na nedělní obědy /3 dny předem/.....

31 Martin Pl., Glen Waverley 3150 Tel.: 232 5198

VAŠE
ČESKOSLOVENSKÁ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

.... Vám zařídí levně, spolehlivě cesty do celého světa

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volejte nás pro nezávazné informace na čísle
[03] 568-6699

Ve večerních hodinách - domů na čísle 277-7014

S pozdravem Dáša, Laďa a Irena /mluvíme česky
a slovensky/.

16 AITHERTON ROAD, OAKLEIGH, VICTORIA 3166

otázkách, kterými se nacisté zabývali. Šlo například o těžkou vodu, vyrobenou v Norsku. Dále o raketový výzkum v Pennemünde a i jiné německé výzkumy na poli vědy a techniky.

Dr. Rosbaud se narodil roku 1896 jako nemanželské dítě ve Štýrském Hradci v Rakousku. Vysokou školu vystudoval v Berlíně a stal se publicistou. V době, kdy Hitler nastupoval k moci, byl dr. Rosbaud vědecko-technickým poradcem nakladatelství "Springer Verlag" v Berlíně - a tím zůstal až do konce II. světové války. V této funkci měl ovšem přístup k důležitým vědecko-technickým informacím. Kromě toho už řadu let před válkou měl možnost seznámit se s tehdejšími předními atomovými vědci v Německu, Dánsku, Francii a Velké Británii. S ideologií nacismu a s hitlerovským režimem se nikdy nesmířil. Považoval se vždy za Rakušana.

Avšak kromě jeho této významné činnosti za II. světové války se mu přičítá například autorství tajných německých vědecko-technických informací, známých v historii jako "Oslo Report", které britská tajná služba získala na začátku války v Norsku. Pro nás zajímavý je také jeho pozoruhodný rodokmen, ke kterému se až do smrti hrdě hlásil.

Dr. Rosbaud pochází z rodiny, která se přistěhovala do Rakouska z jižních Čech. Autor knihy "Griffin" píše, že Rosebaudův předek přijal rodinné jméno "Rosbaud" někdy ve středověku. Autor vysvětluje, že jméno se původně psalo ze "z" a že ve staré němčině znamenalo "chata či bouda - tedy die Baude - s doškovou střechou".

V patnáctém století žila rodina Rosbaudů v Dřezvých Horách na Příbramsku. Dědeček dr. Paula Rosbauda, Wenzel Rosbaud, se narodil v Hořovicích v Čechách. Autor neuvádí, v kterých, ale poznamenává, že se tam vyráběly hudební nástroje a že Wenzel Rosbaud odjel jako mladý muž do Vídně studovat hudbu. Když mu však došly peníze, odjel do oblasti na slovinských hranicích, kde se oženil. Roku 1856 se narodila Anna Rosbaudová, matka dr. Paula Rosbauda. Ta se později usadila trvale ve Štýrském Hradci, kde se jí narodili čase tři synové. První Bruno Rosbaud - byl adoptován rodinou v Bělehradě, stal se Jugoslávцем a za války byl partyzánským kapitánem. Druhý syn Hans Rosbaud se stal známým německým dirigentem. A třetím byl ovšem Paul Rosbaud. Jeho přátelství s Brity se datuje od I. světové války, kdy jako voják rakousko-uherské armády padl do italského zajetí a byl určitou dobu v britském zajatčím táboře. Když byl demobilizován, odjel za svým bratrem Hansem do Německa a tam také studoval.

Konec II. světové války prožil v Berlíně, odkud jej Britové tajně odvezli do Anglie. Tam založil britskou odbočku Springernova nakladatelství, se kterou spolupracoval až do konce svého života roku 1963. Mezitím dostal několik amerických a britských vyznamenání. Britové pak splnili jeho poslední přání, aby byl po smrti zpopelněn a aby jeho popel byl pohřben v moři.

Rámujte

SVÉ OBRAZY A VÝŠIVKY

U PRVNÍ POZLACOVAČSKÉ FIRMY V AUSTRÁLII!

Prodáváme také umělecké reprodukcce, barvy, štětce a veškeré potřeby pro umělce ve velkém výběru!

J. KOŠNAR PTY. LTD.
548 MT. ALEXANDER ROAD
ASCOT VALE VIC. 3032
TELEFON /03/ 370-5744

Pro čtenáře Panorámy 10 procent slevy!

Jára Kohout se svým klokanem /ke snímku připojil práci všeho nejlepšího čtenářům Panorámy v roce 1988/.

Přivezl jsem si z Austrálie malého klokona. Nově přijetý Waldemar Matuška poznamenal, když po svém úspěšném koncertu v New Yorku byl u mě v bytě se svou ženou Olinkou: "Jára si myslí, že s tím klokanem bude courat v Praze po Václaváku! Tak rychle to nepůjde!"

Mnozí si myslí, že se vše zlepšilo tak, že se již brzy podívám do staré vlasti, kde jsem hnedle 40 roků nebyl. Tak jsem se ptal na patřičných místech v New Yorku a oni mi řekli, že mě do Prahy pustí,

Tak to vidí • • • • • JÁRA KOHOUT.....

ale že tam budu moci dělat jen to, co Baryšnikov. Jen tančovat! Zpívat a mluvit? Vyloučeno! - No tak, kdyby se stalo, že bych tam přilít, nebudu zpívat, nebudu mluvit ani kokchat, ale všichni si společně zatancujeme! Od podlahy!

Ptal jsem se o třicet let mladšího Matušky, zdali mě ti mladí přijmou mezi sebe. Vždyť mě už neznají. Waldemar na to: "Neboj se. Znájí tě z filmu a z toho tvého mlčení ze zahraničních rádiových stanic. Ty ještě těm mladým stačíš!" - "No nejsem si jist!", řekl jsem. "To víš, starý člověk, hotová opice! Abych se nebál, často si opakuji větu, kterou napsal Shakespeare a já ji měl na jevišti ve hře Večer tříkrálový na Smíchovské ve Svandově divadle v roce 1930, když jsem hrál Malvolia: Kéž nadožiju dne, kdy olej dohořít v mém kahanu, a nejsem jen čoudem světa mladšímu, jenž vším, co není nové, pohrdá!" Waldemar mě ujistil: "Nepohrdnou!"

Teď to tady straší, tohle jezzení do Československa ve velkém. Jednou byl Jan Werich v New Yorku na léčeni a v nemocnici mi řekl, že mě to v Praze vyjedná, že dostanu vízum. Ministr Bardák se za mne zaručil. Ano, Werich řekl: "Byl jsem u ministra Bardáka, než jsem odletěl z Prahy. A on mi slíbil, že ohledně tebe je to hotovka. Řekl: Ať přijede, nezavřou ho". Honza Werich potom jel domů a za čtrnáct dní psal: "Nejezdi sem! Zavřeli by tě! Právě zavřeli ministra Bardáka!"

Ale teď je úplně jiná doba. Je tam přece Gorbačov. No jo, ale když na to přijde, oni ho taky mohou zavřít...

BUSTELEGRAF

Od našeho spolupracovníka z Jižní Afriky

Zuby Zuby Zuby

Nevypadá to zrovna na vhodné či radostné téma. Ale po mých zkušenostech v evropské civilizaci jsem přímo nadšen tímto odvětvím v africké "divočině".

Než zdejší zubař začne pracovat na pacientovi, položí ho do vodorovné polohy, sedne si k němu - někdy i s rouškou přes ústa, nasadí mu odsávání slin a jakmile se rozhodne k vrtání, samozřejmě použije umrtvovací injekce, jejíž vpich není vůbec cítit. Každopádně je to vše udivující, pokud má našinec možnost porovnat se zkušenostmi ze země s bezplatnou lékařskou péčí. Pokud je potřeba větších úprav v ústní dutině, tak se udělá rentgenový snímek, který je okamžitě vyvolán a vše se hned vidí. Po čase přijde účet, který proplatí nemocenské pojištění. A pokud zub dělá dobrotu, tak je vše skončeno.

Chťěl bych se ale zmínit o situaci, kdy někdo je v Jižní Africe na návštěvě nebo není momentálně výdělečně činný. Pokud důvěřuje znalostem, které do nás vcepal "nejlepší" školní systém, tak to musí být katastrofa. Ovšem opak je pravdou. Člověk si může zaskočit na univerzitu, kde řekne, kde bydlí a jaký je jeho příjem. Potom zuby překontroluje student zubařiny a za pomoci doktora se provede hlavní plán oprav. Zabere to ovšem čas; proto se člověk objedná na dvě nebo čtyři hodiny, které tam musí opravdu proležet. Studenti pracují vcelku dobře a snaží se spojit naučnou teorii s praxí, tedy se skutečnými zuby v živém pacientovi. Neobejde se to bez drobných přehmatů, ale bdělý pacient má vcelku dobrou šanci se ubránit. Je zapotřebí si pouze pamatovat několik zásad:

1/Nepustit studenta nikdy z očí, což se vleže dodržuje velice snadno, pokud studentik neleze pod křeslem, kde hledá spadlý nástroj;

2/jakmile se má použít vysokootáčková vrtačka s vodním chlazením, zapotřebí si okamžitě vrazit do pusy odsávání - jenom tak člověk předejde prostému utopení;

3/pokud studentik něco přenáší, dělá to zásadně přes obličej ležícího pacienta. Proto je dobře mít přivřené oči a tím předejít třeba spadlému vrtáku do oka;

4/hlavní je se nevrtět a uklidňovat studentika i v situaci, kdy sleduje teorii v knížce a přitom má roztočenou vrtačku v ústech /myslím pacienta/. Pokud mu vrtačka sklouzne a začne provrtávat tvář, je nutno pouze jemně upozornit na změnu - hlavně ho nevylekat;

5/po skončení celé akce je zapotřebí vlastnoručně si propátrat ústní dutinu. Zapomenuté nástroje dát studentíkovi /musel by je zaplatit, kdyby je nemohl vrátit/ a zapomenuté svítky vaty a jiné, pouze vyplývnout

Zdá se to dosti neuvěřitelné či drsné, ale přežít to lze - vždyť je to zadarmo. A tak člověk může jenom jásat. Je také povzbuzen množstvím pacientů okolo - na sále je totiž asi čtyřicet zubařských křesel, a tak to vypadá jako v továrně - stroj vedle stroje.

Klientela je totiž rozmanitá: od penzistů přes pobudy až po studenty, od bílých přes barevné po černé. Jednou jsem tam viděl i vězně v poutech.

Každopádně vzpomínky mám dobré a jakmile se mi děje cosi se zubem, už mám radost, že si zase ve dne lehnu

do toho pohodlného zubařského křesla a nechám se obšakovat.

Pozn. redakce: V melbournské zubní nemocnici tak milou zkušenost neuděláte. Přes den sice také slouží těm, kteří "momentálně" nebo také programově už dlouhé roky nepřiznávají ani dolar příjmu, nicméně noční pohotovostní služba byla vyhledávána i celým zbytkem populace. V současné době zjistíte, že noční pohotovostní služba byla zrušena, pracuje se jen do 6 hodin večer !/, takže popadne-li Vás zub ve tři ráno, přečtete si na temných dveřích specializovaného zdravotnického pracoviště, abyste se obrátili na nejbližší všeobecnou nemocnici - tam Vám ovšem dají prášek a soucitné potřesou rukou. Třímilionové Melbourne si tím zaslouží místo v knize rekordů, protože podobných měst na světě asi není mnoho. Prosadí-li nyní vláda zákaz vlastnit střelné zbraně, ztratíte v případě, že to bolí doopravdy strašně, i možnost se zastřelit.

Když mě tak hezky rozpáral, vyndajte mi, doktore, laskavě taky slepý slévol

DAŇOVÉ I ÚČETNÍ PORADY ★★★★★

W. A. GROSSMAN, AASA CPA

Certified Practising Accountant
Registered Tax Agent

2 Hertford Crescent, Wheelers Hill, Vic. 3150

Volejte česky nebo slovensky /Melbourne/
v průběhu dne: /03/ 561-8173
večer /do 9 hod./: /03/ 561-3171

A D V O K Á T

JUDR. MILAN KANTOR

/LL.B., Barrister and Solicitor of the Supreme Court of Victoria/

specializuje se na kupní smlouvy, převody nemovitostí, nájemní smlouvy, zakládání společností a partnerství, na vykonávání dědických nároků a na přípravu testamentů,

všeobecně na případy týkající se nesporných majetkoprávních záležitostí.

Než podepíšete smlouvu, která je obvykle závazná a která může mít i dalekosáhlé nepříznivé následky, p ř i j ě t e n a p r á v n í p o r a d u !

500 COLLINS STREET, MELBOURNE, VIC. 3000
TEL.: /03/ 62-6196

M. ONDRÁŠEK

PROCHAZKA K ÚTESU

aneb Docela soukromá oslava 200. let Austrálie

Moje oslava dvousetletého evropského osídlení Austrálie byla velmi soukromá, bez ohňostroje, bez plachetnic a také bez diskusí. Přijímám situaci, jaká je, a uvědomuji si, že kolonizace tohoto světadílu mi umožnila, že se nakonec stal mým domovem. Tím neříkám, že s původními obyvateli, s Australci, nesympatizuji, plně je chápu, zvláště jako člověk, který byl vyštvan ze své původní vlasti. Australce nikdo nevyhání a je do velké míry na nich, jak si svoje životy zařídí. Těžko obviňovat dnešní systém za bezpráví spáchané před dvěma sty lety.

Moje soukromá oslava se odehrála v jihozápadní části Viktorie, v oblasti bohaté na historii - podle australských měřítek. Kapitán velící plachetnici "Lady Nelson" se přiblížil k břehům zálivu, který nazval portlandským podle vévody z Portlandu, jenž byl tehdy významným britským státníkem, to bylo v roce 1800. O pětatřicet let později byla založena v místě, kde je dnešní desetitisícový Portland, zemědělská usedlost a obchodní stanice. A tak jsem na tomto samém konci světa, dýšícím australskými dějinami, vkročil na historickou půdu.

Je to země oplývající mlékem a strdím, i když se liší zcela diametrálně od představ Praocta Čecha. Projel jsem jedenáct kilometrů na jih od Portlandu, pastviny plné dobytka a na jednom domě cedulka, že se tam prodává zaručeně prvotřídní akáciový med. Minul jsem dokonce nepřežítelnou nabídku: BED AND BREAKFAST WITH LOCAL HONEY. Odolal jsem, zastavil na malém parkovišti a vydal se slavit. Sám, pěšky, den jen bzučel včelami a svítil tichomořským sluncem.

Dtevfela se přede mnou australská příroda v plné kráse. Malá, úzká a klikatá pěšinka me vedla nízkým blahovůňčným porostem /Eucalyptus diversifolia, zde se mu říká Soap Mallee/, jinde než zde jej ve Viktorii nenajdete. Směrem k Portlandu byla již krajina bez křovinatého porostu, byl vymýcen, aby udělal místo pastvinám. Ty od kraje lesa nevypadaly lákavě, snad ani pro ovce, pastva byla velmi vypasená. Patří k tranzitní stanici, kteru prochází statisíce ovcí, farmáři je sem vozí v třípodlažních přepravnících, do každého naloží kolem 650 ovcí a 400 jehňat. Z nedalekého přístavu se pak transportují živá zvířata na Střední Východ k jatečním účelům. Pro Austrálii by bylo lepší vyvážet zmražené skopové a jehněčí, muslimové ale dávají přednost jen čerstvému masu /my ne?/. Kromě toho tato zvířata se musí porážet rituálním způsobem, zvaným halal, a při porážce se tvářit ke Svatému městu.

A na takovou pětipatrovou loď, která převezve živý náklad k arabským břehům, se naloží v Portlandu za dva dny třiatřicet tisíc ovcí, ty mečí, to musí být slyšet až v Meccce. V přístavu, hned za nástupním schodištěm, kam se z lodi spustí rampy, po kterých se ovce pak ženou na palubu, se vypínají dva velkokapacitní hangáry. V jednom jsem viděl tisíce tun pšenice, v druhém čirok, další exportní zboží. Trniny se v hangárech vucouou vzduchotechnickým potrubím metrového průměru do bateriového sila, odkud se transportují až do lodních útrob na cestu za moře.

Cestička vedla kolem kvetoucích mimóz, ty se sem musely dostat náhodou, ta se však postarala, aby se místo stalo pohádkovým jevištěm zaplněným zlatými třásněmi. V tomto zlatém opojení jsem zahlédl trpasličí oposum, velmi drobného vačnatce, živil se květním nektarem. Ať mu slouží! Vzduchem se mihla poletucha další podivuhodný, tentokráte poletavý vačnatec. Nízký porost se zatím změnil a zaplnil stříbrnou banksií. Ti, kteří sledovali televizní seriál o Cookovi, si vzpomenu na postavu botanika Bankse, který jej tehdy mezi protinožce doprovázel. Jeho kresby kařů, které jsou po Banksovi pojmenovány, jsou nyní velmi vzácné.

Pěšinka me dovedla na místo, od kterého bylo vidět moře a na skále se tyčící maják. Je ve velmi dobrém stavu, i když zkonstruován byl v roce 1884. Když jsem k majáku došel, dokonce me pustili dovnitř, po 130 schodech jsem se dostal k reflektoru o 570 tisících svíčkách, dávajících světelný signál, viditelný až 35 kilometrů daleko. Středoevropského uprchlíka majky fascinují snad proto, že slibují jistotu. Na Kojalu u Tišnova se měl postavit takový maják, aby dával světlo a znanení bezpečí a nikoli vysílající propagandu nejistoty a nenávisti.

Dostal jsem se k břehu Jižního oceánu. Na kleč jsme zvyklí z tisícových výšek, tady se s ní setkáme jen několik desítek metrů nad mořskou hladinou. Ustavičně vanoucí studený vítr ovlivňuje místní vegetaci a dává jí "vysokohorský" ráz. Může to být i naopak, lidé z Portlandu, kdyby se dostali na Sněžku, mohli by tvrdit "hele", to je jako u majáku na Nelsonu. Nadzemní kořeny a větve se kroutily v dračích podobách a hadích tvarech, ráj pro sběratele samorostů. Viděl jsem zde také přízemní a hustou mimózu, která spíše připomíná tmavý živý plot, je to jedna z mála v Austrálii domovských rostlin, kterou vláda prohlásila za škodlivou. Že by tento keř nesl jedovaté plody, listy či trny? Zdaleka nikoli, tvoří však přirozený úkryt liškám a králíkům, a tak hrr na něj, přyc s ním i s těmi, kteří v jeho kořání hledají úkryt.

NAVŠTIVTE

Green Gables Chalet

WARBURTON

Pouhou hodinu jízdy autem z Melbourne!

Můžete zde prožít příjemnou dovolenou v krásném prostředí, můžete se zde zastavit na nedělní oběd s výběrem českých i australských jídel vyhlášené jakostí; můžete zajít i jen na odpolední svačinu!

Mimo jiné budete mít k dispozici 8 akrů stylově udržovaných zahrad, tenisový kurt s večerním osvětlením a vyhřívaný bazén...

Místnosti pro oslavy všeho druhu, restaurace B.Y.O.

INFORMACE - P.O. Box 25, Warburton, Vic. 3793

Telefon /039/ 66-2077

K. KORNELL

Umění možného a mouchy

Útes, kulminační bod mé slavnostní procházky, se zdvihá zcela kolmo dobrých šedesát metrů nad mořskou hladinou, která zde není nikdy klidná, doráží v pěnových útociích, vlna za vlnou, jako zběsilé vojenské šiky, na strmý břeh rozrytý do kolmých puklin a horizontálních rýh. Moře bylo z mé pozorovatelný modrozelené, na každé vlně bílá admirálská čepice, která se nakonec rozbila o lem balvanů. Viděl jsem tam lachtana a dutiny, ve kterých se přes den skrývají trpasličí tučňáci. Pelikáni loví jinak než terejové, ti první jsou domovem v zátocce, ti druhí na skále sv. Vavřince, která se rýsovala na východě. Terejové zalétnou až sem, pozoroval jsem je, jak plachtí nešení termami jako kluzák, najednou se spustí jako kámen ze 20, 30 metrů a zmizí pod vodou, aby pak vzlétli s rybou v zobáku. Ve Viktorii je známo pouze pět kolonií terejů, na Vavřinci je jedna z nich, hnízdí jich tam tisíce. Občas vzlétnou na lov, aby se za chvíli na quanem pokryté skály zase vrátili.

Chůze na útesu nepatří k nejpříjemnějším. Vítr a vápencová půda, erozí a vodou rozrytá do šterbín, otvorů, skupin a prasklin. Činí chůzi nejistou. Na břehu, spadajícím do moře, je vidět vrstevnice ukazující pokles hladiny, bůhví kolik miliónů let trval. Toto je vlastně mapa té pravé historie světa.

Suchozemec se pohledu na moře nikdy nenabaží, musel jsem se ale otočit k návratu. Narazil jsem na značku obrysu emu v trojúhelníku, je to symbol 200 kilometrů dlouhé turistické stezky, která začíná v Portlandu, vnitrozemím se vine neobyčejně krásným pralesem k řece Glenelg, kterou sleduje k jejímu ústí do moře, aby se pak po pobřežních dunách vrátila do Portlandu, zdatný chodec potřebuje šest dnů, aby ji prošel, viděl neobyčejnou krajinu a zažil něco zcela mimořádného. Není to terén tak namáhavý jako ten, kterým vede turistická stezka dlouhá 750 kilometrů z Walhally po hřebenu rozvodí viktoriánských alp až na horu Kosciuskovu.

Jakmile jsem se dostal na cestičku do blahovičnickového porostu, zkrřížila mi cestu užovčková kobra, kterou česká přírodopisná literatura označuje jako smrtonoše australského, za chvíli jsem se opatrně zastavil před půldruhého metru dlouhou pazmíjí, byla černá jako uhlí s oranžovými pruhy po boku těla od hlavy až ke špičce ocasu. Podle cestičky jsem viděl několik dír velkých jako kopací míč, jako by zde za deště zanechal po sobě kopytní stopy velký pivovarský kůň, hnědý belgicán s plavou hřívou a manžetami na spenkách. Vzápětí jsem přišel na to, že ne lichokopýtník, ale vačnatce je původem. Byla to ježura.

Za chvíli jsem slyšel funění, za prosvirníkem se valil drápoš. Přecvával emu, aby doplnil světečnickou procházku. V křoví se mihl modroplášník sametový a měrně stydlivě se ukázala rosela penant, olivově zelená svrchu a červená zespoda. Zahlédl jsem papouška, že by sem zavítala neoféma modrohlová? V Austrálii je možné všechno.

O Americe se říkalo, že je zemí neomezených a netušených možností. Zda je to stále tak nebo ne, nevím. Ale v jistém směru je zemí netušených možností - komunistické Československo!

V které jiné zemi mají prezidenta, který byl stejným režimem odsouzen k doživotnímu žaláři a který nyní tentýž režim z plna hrdla chválí a velebí? Zda to také myslí, je jiná otázka. Ať se chová jakkoli, zůstává neoddiskutovatelným faktem, že během jeho působení na Hradě nebyl nikdo za politické činy popraven - na rozdíl od maďarského Kádára, kterého mu mnozí, ať z neznalosti nebo ze zapomnětlivosti, kladou za příklad. To však ani v nejmenším neznamená, že nám byl režim reprezentovaný panem doktorem Husákem přijatelný, i když politika je uměním každého, a my dostatečně nevíme, co je dnes v Československu možné a co ne. Co se nám zračí jako tyranie, by se z dnešního pražského zorného úhlu mohlo jevit jako více méně blahosklonný přístup k lidem a myšlenkám, s nimiž režim nesouhlasí. Možná, že se dříve nebo později dočkáme zrušení trestu smrti, skutečně volného cestování do ciziny a evropsky civilizovaného přístupu k exulantům. Avšak ani tehdy nebudeme hýřit radostí a chválou, protože v Praze bude i nadále komunistický režim. Máme štěstí, že žijeme ve svobodných zemích, kde /volně podle Tacita/můžeme smýšlet, jak chceme, a říkat, co si myslíme. A to lidé tam v Československu stále postrádají a budou postrádat i nadále.

Politika je uměním možného, tudíž zaplat Pán Bůh za Chartu, i když z Kmocha Beethovena neuděláš. Vzpomínám si maně na příběh dvou much v žejdlíku smetany. Jedna lamentovala, že se nedá nic dělat, že to je její smrt, nic nedělala a utopila se. Druhá kolem sebe mlátila jako pominutá až utloukla hrudku másla, na kterou usedla, setřásla kapky smetany z křídla a zůstala naživu. Lidé v Československu se topí v pomyslné smetaně a charitisté chtějí z ní utlouci hrudku másla. Nejde o kvalitu jejich výkonu ani o kvalitu másla, jde o to, že za to někdo vzal, že vzniklo z tekutého skupenství něco, čemu se říká hmota, protože jinak by se utopili.

Měřeno Masarykovým "Nelhat a nebát se" vykonala Charta za deset let hodně - v rámci umění možného. Ale na úsvitu nových možností by se měl vývoj ubírat směrem nad umění možného, k vyšším metám myšlení a jednání.

A tu je nám opět Masaryk vodítkem. Kdo by tušil v roce 1913, že postarší pan profesor bude od příštího roku vůdcem národního osvobození? I dnes národ čeká na nového Masaryka. Dočká se? Nebo bude dále pokračovat politika jako umění možného, kdy budeme rádi, že nikoho nepopraví a že moucha utluče hrudku másla?

Teplé zimní období - do poloviny února nespadlo na Vídeň ještě jediná vločka sněhu - bylo v těchto dnech překonáno horkým podnebím politickým. Vádně vzplanuly kolem případu spolkového prezidenta Waldheima, který už zaměstnával politická místa i veřejnost od prezidentských voleb v minulém roce.

Jak známo, je mu vyčítána jeho vdlečná minulost a Waldheim sám souhlasil s ustavením mezinárodní komise historiků, která podle jeho názoru měla potvrdit jeho nevinnu. Jenže komise uveřejnila v těchto dnech výsledky své pětileté práce, které vysněly v nepro-

jednou přišel

DOPIS Z VÍDNĚ

Fejeton Jindřicha Liona z Rakouska..

spěch Waldheima. Nedokázala mu sice, jak bylo předem jasné, účast na vdlečných zločinech, ale zjistila řadu nepravdivých údajů a zatajených skutečností, které by se daly tolerovat u průměrného občana, ale ne u hlavy státu.

Waldheim samozřejmě nemohl zabránit deportacím židů ani akcím proti jugoslávským partyzánům, dopustil se však chyby tím, že popřel jakoukoli znalost o těchto skutečnostech. Popřel, co se vopřít dalo, a teprve při předložení jasného důkazu přiznal postupně různé jednotlivosti.

Co nyní potvrdila mezinárodní komise, bylo známo již předtím, ovšem až nyní potvrdili nepravdivost jeho údajů objektivní, neutrální, mezinárodní odborníci.

Chyby se dopustil Waldheim už na začátku kampaně proti němu. Kdyby byl totiž tehdy prohlásil, že o zmíněných událostech věděl, že se s nimi však nestotožňoval a ve své nízké důstojnické funkci jím nemohl zabránit, že musel narukovat při mobilizaci jako všichni ostatní Rakušané a litoval oběti deportací i protipartyzánských opatření, nebylo by došlo ke kampani proti němu. Místo toho však prohlásil, že "pouze konal svou povinnost" jako všichni ostatní, že o ničem, kromě normálních válečných akcí, nevěděl. Navíc dodnes neprojevil lítost nad osudem obětí nacismu.

Člověk nazvaný situace se bude ptát, proč tak zkušný diplomat tak nediplomaticky jednal. Odpověď je jednoduchá. Znal mentalitu svých spoluobčanů, z nichž většina byla za války ve stejné situaci, a proto se s ním stotožňuje. Chtěl se stát spolkovým prezidentem, a proto potřeboval jejich hlasy. Kdyby byl před volbou veřejně politoval zaplínované židy i pověšené partyzány či projevil nesouhlas s nacistickou stranou, která měla kdysi podporu většiny rakouského národa, ztratil by jejich sympatie. A naděje na zvolení. Oportunisticky sakalkuloval tradiční antisemitismus velké části svých spoluobčanů a vyšlo mu to. Jenže doufal, že vše ostatní zůstane utajeno - a to mu nevyšlo.

Dnes už i mnozí z jeho podporovatelů došli vlivem nečekaně negativního ohlasu ve světě k názoru, že hlasováním pro něho chybili, že uškodili dobré pověsti Rakouska. Ale ústava neumožňuje přimět spolkového prezidenta k rezignaci, jestliže tak neučiní z vlastní vůle on sám. A na to je Waldheim příliš ješitný a ctižádostivý. Argumentuje tím, že byl v demokratických volbách většinou Rakušanů právoplatně zvolen hlavou státu.

Kdo je vlastně Kurt Waldheim? Původně se jmenovali jeho rodiče Vdclavíkoví. Po první světové válce si změnil jeho otec jméno. Mladý Kurt ani se svým germánským jménem skutečně neměl ani nechtěl mít s nacismem nic společného. Byl pouze jedním z těch, kte-

ří chtěli proplout a uměl se přizpůsobovat stávající situaci. Ze nebyl za války hrdinou a nepostavil se proti proudu, mu jistě nemůže nikdo vytknout. Pouze to, že dnes bez lítosti prohlašuje, že nic neviděl a neslyšel a že pouze konal svou povinnost.

Jednou však přece jen Kurt Waldheim projevil své samotné myšlení a jednání. Bylo to v srpnu 1968, kdy se ve své funkci na rakouském ministerstvu zahraničí dal v noci na 21. srpna příkaz rakouskému vyslanci v Praze, aby neotvíral náležitě konzulární oddělení a nevydal žadatelům rakouská víza. Jenže tehdy projevil samostatnost vyslanec dr. Kirchschläger, který přes zákaz svého nadřízeného povolal ještě v noci osazenstvo svého úřadu a nařídil vydat rakouská víza každému žadateli. Což se také stalo.

V den, kdy tento "Dopis z Vídně" přišel, není ještě jasné, jak aféra Waldheim dopadne. Na spolkového prezidenta je činěn z nejhranějších stran i uvnitř Rakouska morální nátlak, aby prospěl své zemi dobrovolnou abdikací. Osobně se domnívám, že tak neučiní. Ví, že za ním stojí armáda někdejších spolubojovníků, kteří za druhé světové války taky "dělali svou povinnost", i když to nebylo vůči své vlasti. Ale oni nevykonávají nejvyšší funkci ve státě. Dodnes nemluví o roce 1938 jako o okupaci Rakouska, nýbrž o připojení k Říši, a o roce 1945 ne jako o osvobození, nýbrž o prohrané válce. Jejich vlastní děti už uvažují jinak, ale dokud nevymře tato generace válečných veteránů, bude mít Waldheim silnou oporu v národě.

ZASTAV, TROUBO

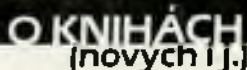
JDE ŠTĚSTNÝ ČLOVĚK !

+++ V pražském bytě porodila mladá žena: jejího manžela, když se vrátil domů, to však rozzuřilo natolik, že novorozeně hodil do kamen. U soudu inkasoval 10,5 roku, nejspíš vzhledem k dobrému třídnímu původu.

+++ Prvním naučným slovníkem v českém jazyce byla encyklopedie pod redakcí dr. F. L. Riegra v roce 1860. Obsahuje 11 svazků včetně doplňků.

+++ Cena nové škodovky Favorit byla u základního modelu stanovena na 85 tisíc Kčs.

Dopisy od anonymních pisatelů zásadně neuveřejňujeme. Přejete-li si však, abychom při otištění neuvedli Vaše jméno, výslovně nás na to upozorněte a my budeme Vaše přání respektovat /nemusíte uvádět proč, to je Vaše soukromá věc/. Nebojte se nám psát, pokud Vaše mateřština už není sto procentní - Váš dopis jazykově s citem upravíme a zůstane to jen mezi námi.

21

V měsíci březnu nabízí ABC FM stereo svým posluchačům pestrý výběr přímých přenosů z adelaidského "Festivalu 88".

-jk-

NA SBS TV • NA SBS TV •

Upozornění - informace o vysílacích časech a hodnocení programů přebíráme z programového věstníku SBS. Nenadávejte nám tedy, dojde-li ke změně programu či bude-li Váš názor na pořad po jeho shlédnutí odlišný.

Vraťme se ještě k lednu na SBS TV: nesporně příjemným překvapením byl pořad z vlastní kuchyně SBS o mladých manželech z Československa, horolezcích, kteří sugestivním způsobem hovořili o důvodech, proč se rozhodli k útěku: program řekl o mechanismu každodenního otravování lidí v tzv. reálném socialismu mnohem víc, než na australských státních TV kanálech bývá zvykem. Autorům tedy nebereme kytičku ani za to, že na mapě Československa si popletli Prahu s Bratislavou. V únoru jistě stál za shlédnutí Kachyňův film "Duhová kulička", lidsky blízký tematikou i civilním hereckým projevem hlavních představitelů /výrazová nadsázka u některých čs. filmů bývá téměř nesnesitelná/. Film patřil do té kategorie barrandovské produkce, která se programově zaměřuje na obecné hodnoty člověčího nitra, přičemž pomíjí vnější realitu: osvědčený způsob, jak natočit jakžtakž slušnou věc v neslušném světě.

V neúplném programovém přehledu SBS TV na březen z našeho zorného úhlu žádné velké překvapení nevidíme. Čs. produkci reprezentují snímky pro děti v pořadu Kaleidoscope /4.30 p.m. 8/3, 9/3, 10/3, 16/3, 17/3; v Adelaide o 30 minut dřív/.

Nedá nám to, abychom neupozornili na sovětský seriál "Tass je zmocněn oznámit...", ohlášeny na 14. března v 8.30 p.m. /Adelaide 8.00/: protiamerická bondiáda "sděláno v SSSR", jistě bude zajímavé, co k tomu řekne ruská komunita v Austrálii. Nicméně zvrácená zvědavost nám asi nedá a aspoň na minutku jedním okem pohlédneme: hle, co vše se kupuje za dolary z našich daní.

DRUHÁ STRANA PŘEDPLATNÍHO LÍSTKU

Mij vzkaz redakci PANORÁMY:

Pokud víte o někom, komu bychom mohli nezávazně poslat ukázkové číslo, uveďte zde laskavě jeho adresu:

KULTURA • KULTURA •

Spisovatel Milan Kundera, který nyní žije v Paříži, obdržel cenu Nelly Sachsové, udělovanou každoročně západoněmeckým městem Dortmund. Kundera byl oceněn za tu část českého písemnictví, která klade odpor totalitnímu režimu. Kunderovi nyní ještě větší publicitu získá film podle jeho knihy Nepopíratelná lehkost bytí. Román česky vyšel u Škvoreckých v Torontu, byl přeložen i do několika světových jazyků. Ústřední postavou je pražský lékař a motiv života a smrti je doplněn láskou, milováním, odpovědností, morálkou a politickou silou. Film v současné americké kinematografii představuje zřetelný ústup od vietnamské a jiné radikální tematiky a návrat do Bergmannovy éry, ve které realita a fantazie ztrácejí hranice. Ve filmu jsou scény z Prahy před 20 roky, Tomáše hraje Američan /nepřilíš šťastně imitující výslovnost typickou pro středoevropské uživatele angličtiny/. Hlavní ženské role byly obsazeny Švédkou a Francouzskou. Režisérem je F. Kaufman. Film při premiéře získal silnou odezvu: jak by to dopadlo, kdyby vše dělal třeba Forman a obsadil hlavní úlohy českými herci v exilu, např. J. Tříska nebo D. Bláhovou. Žijící nyní v Sydney? I v Austrálii je dobře znám film V. Chytilové Hra o jablko, v němž D. Bláhová vytvořila hlavní roli. O jejím úspěchu v australském TV seriálu PANORÁMA již psala. A nedávno rozhlasová stanice ABC FM uvedla ve stereoformě nastudování pozoruhodnou hru, v níž byla hlavní úloha svěřena právě D. Bláhové.

Nové jméno na západoněmeckém literárním trhu: Libuše Moníková. Studovala v Praze germanistiku, učila v Brémách, nyní je ve Frankfurtu spisovatelkou na volné noze. Píše německy: nejdříve se věnovala literárním studiím, pak publikovala kafkaevský román o průmyslovém městě v severních Čechách Poškození, následoval další román Fasáda a povídky. Za Fasádu loni získala cenu Alfreda Döblinga, udělovanou berlínskou Akademií věd.

Knihkupectví a nakladatelství DIALOG /Gutleutstr. 13, D-6000 Frankfurt/M., West Germany/ připravilo příruční katalog věnovaný české a slovenské literatuře mimo Československo. Na 198 stranách najdeme skoro všechny tituly čs. exilové literatury a informace o jejich autorech, nakladatelstvích, cenách atd...

Jiří Stárek, 60, po mnoho let řídil pražský rozhlasový orchestr. Dnes žije nedaleko Frankfurtu a pracuje s orchestry po celém západním světě. Tento měsíc přijíždí do Austrálie a své turné začíná 25. března. Do koncertních programů zařadil i skladby Dvořáka, Smetany, Martinů a Janáčka.

Rozhlasová stanice ABC FM byla v únoru neobyčejně štědrá, pokud jde o českou a slovenskou hudbu: uvedla celkem 36 skladeb našich autorů.

M. Janečka, vydavatele Kanadských listů, potkalo štěstí a v loterii pro sebe a manželku vyhrál zpáteční letenku do Austrálie. Mimo jiné se chce zajímat o to, jak Toronto v NSW přišlo ke svému indiánskému názvu; tamějšímu starostovi předá pozdravy od starosty kanadského jmenovce.

Jan Tesař /Kontakt, 42 rue Raymond Marcheron, F-92170 Vanves, France/ připravil čs. verzi mezinárodního časopisu na podporu bojujícího Afgánistánu Afgánský zápisník 1. Důležitý dokument, který by měl každý číst, aby se vyhnul výmluvě - vždyť jsem o ničem nevěděl.

Jedno z nejproslulejších hudebních těles - Chicago Symphonic Orchestra - za řízení snad ještě proslulejšího dirigenta světového kalibru George Soltiho přijíždí na koncertní turné do Austrálie. V repertoáru má i Koncert pro trubku a orchestr, dílo českého exilového skladatele Karla Husy, žijícího v USA.

Bože neopouštěj svůj lid, který ti věří - zpívá se ve Verdiho opeře Nabucco, která je nyní na repertoáru brněnského divadla. Diváci v té chvíli povstávají za frenetického potlesku, ovace v závěru opery neberou konce.

Zdeněk Hradilák, člen Městských divadel pražských, zemřel ve věku 49 let. Herec nepříliš sympatického projevu byl blízkým příbuzným Karla Hradiláka, předválečného idolu z filmového plátna, který již před delší dobou jako emigrant zemřel v Hollywoodu.

Černé divadlo Jiřího Srnce, dobře známé i v Austrálii, vystupovalo ve Španělsku a Kanárských ostrovech.

Do repertoáru Národního divadla v Praze se vrátila Verdiho opera Rigoletto.

SPORT • SPORT • • • •

V době redakční uzávěrky tohoto čísla jsou ZOH v Calgary stále ještě v proudu: nechceme jen opakovat to, co každý už beztak ví z televize a "velkých" novin. K události se vrátíme komentářem v příštím čísle.

Novým plochodrážním jezdcem filmy JAWA je Švéd Jonsson, 21, juniorský mistr Evropy z roku 1985.

Prohra s Holandskem 67-89 znamená konec nadějí čs. basketbalistů na postup do závěrečných bojů ME.

Na předolympijském ME v krasobruslení, které se konalo v Praze, si prvenství odnesli v ženách Němka Wittová a v mužích Fedějev /SSSR/.

V rallye Paříž - Dakar v kategorii kamiónů zvítězila posádka Tatry Loprais - Stachura - Mück. Na tři vítězství v různých kategoriích připadá 6 mrtvých a 40 zraněných. Na trati vzdalo 451 závodníků. Takřikajíc, sportu zdar!

Karel Camrda, nominovaný do čs. reprezentačního týmu na poslední chvíli, se stal cyklokrosafským mistrem světa v kategorii amatérů. Mistrovství se konalo ve Švýcarsku.

Československo - Paraguay 5-0 v Davisově poháru tenistů. Ve čtvrtfinále ale na Českoslováky čeká podstatně zubatější soupeř - Švédsko. A navíc se v dubnu bude hrát ve Švédsku.

Vzhledem k utkáním reprezentačního mužstva zmrzla I. čs. hokejová liga na stavu 25. kola - znovu se začne hrát až v březnu. Současné pořadí: 1. Budějovice, 2. Košice, 3. Sparta, 4. Litvínov, 5. Trenčín, 6. Pardubice, 7. Jihlava, 8. Kladno, 9. Plzeň, 10. Bratislava, 11. Gottwaldov, 12. Brno.

Bývalý čs. plavecký reprezentant J. Bidrman, který již 3 roky žije ve Švédsku, dostal v lednu švédské občanství.

Z pobytu v záměří, kde jako trenér doprovází australské lyžařské reprezentanty, našim prostřednictvím zdraví čtenáře Panorámy Robert Zallmann. Rádi vyřizujeme.

MALOVÁNÍ - TAPETOVÁNÍ - NÁTĚRY

Vám kvalitně a rychle provedou JOSEF a PETR.

Telefon: /03/ 277-2326

SOUKROMÉ HODINY ANGLIČTINY

ve Vašem volném čase připraví kvalifikovaná učitelka jazyků.

Volejte Helenu /03/ 531-8551

Kolovodci Sokola Melbourne se po letním odpočinku opět hlásí s bohatým programem, sponzorovaným firmou Tech-Rentals, v jejímž čele je generální ředitel Pavel Jindra. Sydneyjské týmy v únoru odjely do Brisbane, kde před Expem 88 zahajují činnost další, tentokrát "australský" klub sdílové cyklistiky. Melbourneští kolovodci a krasojedci zase sklídili mohutný potlesk v Rakouském klubu v Heidelbergu. Na 30. dubna melbournští sdíloví cyklisté připravují sdbavu v Sokolském národním domě a pak je v květnu čekají první kola mistrovství Victorie a Austrálie, která se uskuteční v Melbourne. O dalším programu této sezóny budeme průběžně informovat.

VICTORIA

PŘIJELI JSME NA DVOU LODÍCH

Čs. obec legionářská v zahr., Jednota Victoria, pořádá setkání /reunion/ všech krajanů, kteří do Austrálie přijeli na lodích GENERAL HOWZE II a SKAUGUM, v sobotu 19. března 1988 v 7.30 hod. večer v Sokolském národním domě, 497 Queensberry St., Nth. Melbourne, při příležitosti tradiční

JOSEFOVSKÉ ZÁBAVY.

Vstupné včetně večeře \$15, penzisté \$10. K tanci hraje ČESKÁ KAPELA. Objednávky do středy 16.3. u br. Haramula /583 6921/ a br. V. Fryše /366 3679/. Přijďte se pobavit a zavzpomínat si na cestu loděmi z Neapole do Austrálie v letech 1949 a 1950!

Výbor Čs. OL - Melbourne

HLEDÁME SE

Na obálku uveďte "Odpověď na inzerát č...." - Váš dopis pak předáme neotevřený tomu, kdo si inzerát podal.

Najde se muž od 50 let a 168 cm výše pro společné procházky? Jsem plnoštíhlá, ráda vařím. Zn.: Nekuřák.

č.3/88

Češka, 26, s 3letým synem, žijící v Rakousku, hledá charakterního partnera pro celý život. Zn.: Věk nerozhoduje.

č.4/88

I PO TĚŽKÉ HAVÁRII JE MOŽNÉ AUTO VRÁTIT DO STAVU, ŽE ANI LEKTERÝ ODBORNÍK NIC NEPOZNÁ!

AUTOKLEPIŘSKÉ PRÁCE - STRÍKÁNÍ - VYPALOVANÉ LAKY
Srovnajte ceny odjinud s našimi cenami - budete překvapeni! Nenechte si ujít šanci, zavolejte!

Chťete mluvit s Jaroslavem 11 LISBEN AVENUE, CLAYTON SOUTH, 3169
JEDY KOCENDA 547 3443 AH 233 8771

PŘÍLEŽITOST DOBRÉHO VÝDĚLKU V OBORU AMERICKÉ KOSMETIKY!

Předchozí praxe není nutná - poradíme a vše vysvětlíme! Výborná procenta zisku!

Informace po 7.00 večer - tel.: /03/ 758-5957

Můžete mluvit česky nebo slovensky!

Z DOPISŮ

Pan Wendt /*Únik, Panoráma 1-2/88 - pozn. red.*/ překročil svou jazykově vytříbenou češtinou hranici obyčejnosti... Uchránil se zevšednění a zhrzení české řeči cizími výrazy, což se děje denně v čs. tisku, jakož i tendenčních obrátů a pepíkovských výrazů, které se bohužel objevují často i na Vašich stránkách - snad jako potvrzení, že řeč je lidová a že "jdeme s dobou". Po stránce náplně se blíží básnickému slohu, což ovšem je částečně předurčeno námětem nám všem známým, přesto však časovým svou rozpolcenou a nevyřešenou škálou osobních vztahů a závazků... Jistě zasluhuje, abych se o něm nejen pochvalně vyjádřil, ale abych též redakci doporučil časté a hojné zařazení článků tak vysoké úrovně.

D. ZLATNÍK, W.A.

Na Panorámu se vždy velmi těším. Nejraději čtu pana Kovářička.

H. AUSTERA, N.S.W.

Bohatost češtiny je neuvěřitelná - žiji zde už dlouhé roky, ale dosud jsem si nikdy neuvědomil, že skoro všechno v přírodě kolem má krásné české pojmenování, jak nás o tom v Panorámě přesvědčuje pan M. Ondrášek.

Petr B., QLD

Čtení 1+2 převelice potěšilo a přišlo ve chvíli nejpotřebnější - byl jsem na pár hodin odříznut od domova šíleným tropickým lijákem, do auta jsem se brodil po kolena ve vodě, tak jsem raději zůstal v práci a četl Panorámu, zatímco záplava pomalu opadávala;

v pozdních nočních hodinách pak brodění se vodu bylo již podnikem realizovatelným. Ano - když je nouze nejvyšší, Panoráma je nejbližší...

Dr. M. PFLEGER,
Papua Nová Guinea

V hlubokém žalu oznamuji všem přátelům, že dne 20. února 1988 odešel náhle na věčnost můj drahý manžel a bratr, švagr a strýc příbuzných v Československu, pan

Jaroslav Nový

ve věku 69 roků.

Současně děkuji všem, kteří se přišli se zesnulým rozloučit při pohřbu dne 24. února 1988, za proslovy u rakve, květinové dary a za všechny projevy účasti, kterými se snažili zmírnit mou bolest.

Jménem všech příbuzných

Božena Nová,
East Keilor, Victoria

To cater for your P.C. needs now YOU NEED TO GO "HIRE"!

Breakdown, overload, special project? Whatever your reason for needing additional P.C. and/or peripherals. The simple and immediate answer is to hire your needs from TechRentals.

- No capital outlay.
- 1 week to long term Rental plans.
- You can test the equipment for future purchase.

We will deliver within 24 hrs.

TechRentals offers Australia's largest range of I.B.M., and top brand equipment to assure complete compatibility. We know P.C.'s and we offer personalised service to solve your problem now! TechRentals has purely professional sales and services support, Australia wide.

VIC. 879 2266 • N.S.W. 808 3055 • QLD. 875 1077
S.A. 344 6999 • W.A. 322 1085 • N.Z. (9) 50 4759

TR TECH-RENTALS
"When you need to go hire"

WORKSOUTH 159